

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Job

VIII

Vergeef ons onze schulden

Hebben we als gereformeerde mensen eigenlijk toch geen moeite met Job? Ik bedoel dit: aanvaarden we eigenlijk wel de attestatie, die de bijbelschrijver, ja God zelf van Job geeft?

Er is op aarde niemand, zegt de HERE tegen satan, zoals mijn knecht Job, vroom en oprecht, Godvrezend en wijkende van het kwaad.

Getuigt dan de bijbel niet elders, dat er niemand is die goed is, ook niet tot één toe? En belijden we niet in zondag 3 van de Catechismus, dat we onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad? En zegt ons Heilig Avondmaal-formulier niet, dat we midden in de dood liggen?

En kijken we niet heel bedenkelijk, als van iemand uit de gemeente getuigd zou worden, wat van Job getuigd werd? O zeker, de attestaties, die we binnen krijgen van „buiten“, zien er altijd piekfijn uit. Maar die nemen we dan ook maar met een korreltje zout. Bovendien betreft dat de buitenkant. God kent de binnenkant. Maar des te meer staan we te kijken van de attestatie, die de HERE zelf van Job geeft!

En als de ouderlingen op huisbezoek naar onze geestelijke „stand“ informeren, zeggen we liever met deemoedig gezicht, dat het nog altijd op en neer gaat en we toch altijd zondige mensen blijven, nietwaar. En we zuchten eens en steken een verse sigaar op onder het genot van een geurig kopje koffie. En de huisbezoekers rapporteren: goed bezoek.

Het is niet alleen bij Job, dat we ons stoten aan dergelijke verklaringen, die ons min of meer farizees en remonstrants in de oren klinken. Dergelijke onschuldbetuigingen komen we vaker tegen in de bijbel, speciaal ps. 119 is er sterk in en is daarom ook geen geliefde psalm onder ons, laten we eerlijk zijn.

En toch zullen we ook op dit punt met Job klaar moeten komen. Want het is niet alleen dat God zo van Job getuigt, ook Job zelf komt zonder enige schroom zo uit voor zijn vroegere leven. Och, vóór de ramp was het niet nodig daarmee te koop te lopen: ieder kende Job en wist dat bij hem het leven klopte op de leer. Maar als later de vrienden hem het bloed onder de nagels weghalen, dan geeft Job een zelfgetuigenis, hfdst. 29.

Dan getuigt hij van zijn vertrouwelijke omgang met God, Die zijn lamp liet schijnen boven Jobs hoofd. Van zijn kinderweelde en goederenrijkdom. Van zijn aanzien onder de mensen. Hoe hij de wees en de ellendige hielp en de weduwen vertroostte. Hoe hij in zijn handel en wandel als het ware gekleed ging in de mantel der gerechtigheid! Hoe hij de blinden tot een oog en de kreupelen tot een voet geweest was. Een vader voor de

Ik wil de godzalige lezers vermaard hebben, dat zij zich in het onderzoek van die dingen — namelijk hoe het met de gestorven heiligen staat — niet al te zeer kwellen, maar dat zij liever de weg zoeken, langs welke men tot het rijk Gods komt, dan dat zij zouden willen weten, hoedanige toestand aldaar wezen zal: want de Here heeft ons door zwijgen van zulke nieuwsgierigheid teruggeroepen.

Calvijn

armen, en zonder aanzien des persoons oordeelde in rechtszaken. Ieder luisterde als Job sprak, woorden van wijsheid. Waar Job kwam klaarden de gezichten op!

Is zo'n getuigenis nu hoogmoedig en eigen-gereid?

Het is eerlijk en Godverheerlijkend!

Want Job ging uit van het licht van Gods genade dat in zijn leven scheen. Ook Jobs leven was van nature duisternis. Dat zijn leven desniettemin licht was en licht spreidde, dankte hij aan Gods genadelicht in hem.

Wij zijn wel van nature onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, maar vergeet het „tenzij“ niet uit zondag 3! „Tenzij wij door de Geest Gods wedergeboren worden“. Dan mogen er andere dingen van ons gezegd worden, dank zij Gods genadewerk in ons, genade die vernieuwt!

En als we in oprecht geloof in de Here Jezus Christus ten H. Avondmaal gaan, dan liggen we toch niet meer midden in de dood! Dan belijden we Hem toch als het Leven van ons leven!

En is het dan eerlijk nog te doen alsof we nog midden in de dood liggen? en alsof we nog onbekwaam zijn tot enig goed? We worden toch door Gods Geest bekwaamd en mitsdien geroepen tot alle goed werk!

Laten we toch de bede om schuldvergeving uit het „Onze Vader“ nooit misbruiken om daarmee te bedekken wat vrucht van Gods genade en werk van Zijn Geest in ons leven mag zijn. We kunnen het tollenaarsgebed ook gebruiken in farizees schijnheiligheid. Omdat het zo vroom klinkt. En zo gereformeerd. Maar dan werpen we onszelf op één hoop met alle zondaren. Dan hebben we geen oog voor Gods werk in deze wereld. We zien ook de antithese niet meer, tussen de kinderen Gods en de kinderen der wereld. En spelen zo de „doorbraak“ in de kaart.

God spreekt onderscheidenlijk

in Zijn Woord, hetzij Hij rechtstreeks spreekt, hetzij zijn Geest spreekt in het getuigenis van Zijn kinderen. Het gaat in de bijbel over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, die zeer duidelijk van elkander worden onderscheiden. Maar de antithese loopt ook dwars door het leven der kinderen Gods heen. Ze weten op hun tijd hun schuld te belijden, maar dan weten ze ook wat ze zeggen! Maar ze weten ook op hun tijd hun onschuld te betuigen. Als David gezondigd heeft met Bathseba en Uria opgeofferd heeft aan zijn lusten en Nathan heeft hem aan zijn schuld ontdekt, dan komt hij in stof en as en wordt psalm 51 hem uit het hart geperst.

Maar bij een andere gelegenheid is hij zich echt geen schuld bewust, en dan durft hij rustig de HERE te vragen: doorgrond mij en ken mijn hart, o HERE. Psalm 139.

Ook Job is zich geen concrete zonden bewust. Elifaz zegt tegen hem: als ge u bekeert zal het wel anders worden in uw leven (22: 23), maar Job antwoordt: ik zou niet weten waarvan ik me moest bekeren, de HERE mag mijn leven toetsen als goud, ik bewaar Zijn weg zonder af te wijken (23: 10).

Zolang de vrienden dan ook geen concrete dingen noemen, is Job zo vrij om vast te houden aan zijn gerechtigheid. Door hun eindeloos gerepeteerde suggesties en insinuaties tot het uiterste gedreven neemt hij tenslotte de toevlucht tot een eed van onschuldbetuiging, hfdst. 27.

„Zo waar God leeft, ge krijgt me nooit zover, dat ik schuld ga belijden waar ik geen schuld zie. Geen onware schuldkentenis zult ge uit me persen. Tot mijn laatste ademtocht geef ik mijn oprechtheid niet prijs, ik laat mijn onschuld niet los! Mijn hart verwijt mij niets!“

UIT DE INHOUD:

Job (VIII)	C. P. P.
Doorgaande Reformatie (V)	C. V.
Het onaantastbare in ons (I)	K. J. P.
De Christelijke Gereformeerden en wij (IV)	H. J. J.
De Kerk die het volk ten zegen is (II)	J. M.
Boekbespreking	J. W.
Persschouw	C. V.
Van hier en ginds	
Kerknieuws	

Ziet u nu Jobs vrienden als geestelijke hersenspoelers? Maar ze krijgen geen schulderkennis los van de onschuldige!

Was Job dan volmaakt?

Job zelf weet beter. „Was er maar een reine uit een onreine, zegt hij, maar er is er niet één“. Jobs moeder onrein. Job zelf onrein. Jobs kinderen onrein. Hun vader is daar zo diep van overtuigd, dat hij voor hun mogelijke zonden zoenoffers brengt, als ze bijeen zijn op hun feesten.

Ja, hoewel Job zich van geen bijzondere schuld bewust is waarom hij zo zwaar gestraft zou moeten worden, komt hij in de loop der gesprekken met zijn vrienden wel degelijk tot zonden, die hij belijden moet in stof en as! Dan weet een kind van God ook te bukken voor zijn hemelse Vader: „Vergeef ons onze schuld, o HEER, wij schonden al te snood Uw eer“.

Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren

Ja, wat hebben de drie vrienden Job een verdriet gedaan! Hoe hebben ze hem het laatste willen nemen wat hem gebleven was: zijn onschuld. Hoe hebben ze hem verbitterd en tot zondige taal verleid. Hersenspoelers waren ze voor hem geweest. Wat staan ze schuldig tegenover God en zijn kind. Zijn toorn is daarover ontbrand, en die toorn kan slechts worden afgewend met een offer. Dat moeten ze zelf Hem brengen. Maar Job moet voor hen bidden. Alleen naar hem wil de HERE nu nog luisteren.

Voelen we dat dit voor Job de proef op de som was? Hoe zal hij voor de vrienden kunnen vragen om vergeving, als hij hen zelf al niet vergeven heeft? Nu, Job heeft gebeden. Gedachtig aan de vergeving, die hij zelf nodig had, kan hij vergeven die hem schuldig waren.

Hoe kan God vergeven?

Ook op die vraag geeft het boek Job antwoord. Niet in de redevoeringen der vrienden, noch in de woorden van Job, maar in de toespraak van Elihu. Hij is de man, bij wie de HERE zich direct aansluit. Die aan het woord komt als de anderen uitgepraat zijn. Die de redeneringen der drie afwijst, maar Job ook concreet zijn schuld aanwijst. En het daar dan niet bij laat, maar ook de weg wijst der verzoening met God.

God zal spreken over Job: bevrijd hem, dat hij niet in de kuil daalt, want Ik heb losprijs gekregen. En vanwege die losprijs zal Jobs leven weer mogen opbloeien, en hij zal weer kunnen zingen onder de mensen en zeggen: ik had gezondigd en verdraaid wat recht was (Job had immers om eigen rechtvaardigheid te kunnen handhaven God beschuldigd van onrechtvaardigheid!) — maar de HERE

heeft mij er niet naar vergolden. Hij heeft mijn ziel bevrijd van de gang naar het graf, en mijn leven verlustigt zich weer in het licht!

De HERE heeft mij niet vergolden... d.i. Hij heeft mij vergeven! Want er was een losprijs, in het hebreuws staat er: er was bedekking. God bedekt zijn aangezicht niet voor ons, maar bedekt onze zonden voor zijn aangezicht. Zolang wij onze zonden voor God bedekken, kan Hij ze niet bedekken en bedekt Hij zijn aangezicht voor ons. Van de verschrikking daarvan getuigt David in psalm 32. Maar zodra hebben we niet bekend en om vergeving gevraagd, of de HERE ver-

geeft! Dank zij die losprijs, die bedekking. Elihu wist nog niet wat wij weten: dat Jezus' bloed onze hoop zal wekken en de schuld voor God bedekken.

Dan gaat het leven weer bloeien. Bij David na zijn schulderkennis. Bij Job ook, als hij in stof en as gelegen heeft.

Daar is in deze wereld een „rechtvaardig volk”, dat Gods naam verheft in blijde klanken, verheugd in God, naar waarde nooit te danken, dat vrolijk roemt Zijn deugden te allen tijd, en in Zijn dienst oprecht van hart en wandel is.

C. P. Plooy.

Doorgaande Reformatie

V

„Schijn” en „waarheid”

Op nog één gevaar, dat de doorgaande reformatie bedreigt willen we ten slotte wijzen.

De Schrift spreekt daar onder andere over in Zacharia VII.

De situatie, waarin het daar verhaalde geschiedde, was ongeveer als volgt:

Israël was uit Babel, uit de ballingschap, weergekeerd. Na een tijd van harde onderdrukking had God zijn volk weer in het heilige land en de heilige stad teruggebracht. Hij zegende het met „nieuwe bliken van zijn gunst”. De Israëlieten hadden het evenwel na die terugkeer zeer moeilijk gehad. Ze werden op allerlei manier door allerlei vijanden tegengewerkt. Moedeloos hadden ze zelfs een reeks van jaren de herbouw van de tempel, die vóór alles nodig was, gestaakt. Maar dank zij de rusteloze prediking en zorg van God was het toch eindelijk zo ver gekomen, dat de tempelbouw energiek werd aangepakt. Maar nu vorderde het werk prachtig. Het huis Gods was zo ongeveer „onder de kap”.

Toen 't zover was gebeurde wat in Zacharia VII wordt verteld.

Op een goede dag komt er een groep mannen in de heilige stad, vermoedelijk uit Bethel. Het is hun te doen om de priesters, die in het huis Gods dienen en om de profeten. Ze willen die raadplegen over een moeilijke kwestie, welke in de gemeenschap waartoe zij behoren, gerezen was en die men daarin niet had kunnen oplossen. Ze zijn door hun broeders afgevaardigd om in Jeruzalem bij priesters en profeten advies te vragen hoe ze ten aanzien van de in geding zijnde kwestie moeten handelen.

* * *

De vraag waar het over ging was de volgende:

Na de gruwelijke ondergang van Jeruzalem, waardoor Israël was weggevaagd onder de volken waren de Israëlieten in ballingschap gevoerd.

Het is niet te zeggen hoe nameloos ze geleden hadden onder het verlies van land, stad, tempel, vrijheid. Aan Babels rivieren hadden hun hartverscheurende klachten geklonken. Daar, in de zwarte ellende van ballingschap, slavernij en vernedering waren velen tot bezinning gekomen. Ze hadden ingezien dat zij en hun vaders niet goed hadden gehandeld. Er kwam spijt en berouw in de harten van velen. En als vanzelf was het toen ook gekomen tot rouwbetoon. Naar de gewoonte der Joden hadden ze een aantal rouw- en vastendagen ingesteld. Zo vastten en klaagden zij op de tiende van de vijfde maand: de zwarte dag waarop stad en tempel door het vuur waren ondergegaan. Ze vastten ook op de dag waarop de belegering van Jeruzalem was begonnen. En evenzo op de dag waarop de eerste bres in de muur was geslagen. Ze hadden zelfs nog meer vastendagen ingevoerd.

Die rouw- en vastendagen waren tientallen jaren lang gehouden.

Maar eindelijk had God zijn volk weer in gunst aangezien en het naar het land der vaders teruggeleid.

En toen was als vanzelf in veler hart de vraag opgekomen: moeten we nu die dagen van rouw en boete blijven houden? Is dat goed? God heeft ons in het zonnelicht van zijn genade gezet. Hij heeft zich weer in liefde

tot ons gewend. Moeten wij nu aldoor blijven treuren en rouwen over de ondergang van stad en tempel? Jeruzalem en de tempel worden immers herbouwd. Straks zal het huis Gods onder het gejubel der duizenden de HERE worden toegewijd. Moeten we nu werkelijk voortgaan met rouwen en vasten? **Mogen** we dat blijven doen?

* * *

Over deze vraag was verschil van inzicht gerezen.

Sommigen zeiden: Schaf die vastendagen af! We mogen niet blijven treuren om wat voor goed voorbij is. Gods toorn kwam eenmaal. En terecht. Stad en tempel gingen onder. Het was volkomen verdiend. Maar een nieuwe tijd is aangebroken. God heeft zich over ons ontfermd. Een nieuwe tijd brak aan. Wij mogen, ja, wij moeten nu blijde zijn. Wij mogen, ja, wij moeten feestvieren nu en straks. Er is een tijd om te wenen, maar ook een tijd om te lachen! Zo'n tijd om te lachen is er nu. Jesaja heeft ons zelfs in de Naam des HEREN opgeroepen om te juichen en te jubelen. Hij zei juist met het oog op de tijd, die wij thans beleven: Klim op een hoge berg, gij vreugdebode Jeruzalem, verhef ze, vrees niet; zeg tot de steden van Juda: ziet, hier is uw God (40 : 9). Jubelt, hemelen! en juicht, gij aarde! En breekt, gij bergen, uit in jubel! Want de HERE heeft zijn volk getroost, en ontfermt Zich over zijn ellendigen! (49 : 13). En nog vele andere dergelijke woorden spreekt de HERE juist nu!

Zo spraken sommigen. Maar velen lieten een gans ander geluid horen!

Ze zeiden: Zeker God heeft ons aangenomen. Wij zijn verlost, God heeft ons welgedaan. Maar we mogen het verleden niet vergeten! Het moet altijd door in de herinnering van de komende geslachten als ingeband blijven welke ontzettende dingen geschied zijn bij de ondergang van het rijk van koning David. Nooit mogen onze kinderen vergeten hoe goddeloos de vaders hebben gehandeld en hoe vernietigend de donder van Gods gericht en toorn op hen is neergeslagen. Alleen dan zullen ze terugschrikken voor de zonde, die de oorzaak was van de nameloze ellende die over ons volk kwam. Alleen dan zullen ze verwonderd en blij kunnen zijn over de nieuwe grote verlossingsdaden van onze God.

* * *

Zie over deze vraag, de vraag over het wel of niet handhaven van de reeds zolang gehouden vastendagen was verschil van inzicht gerezen onder een groep van de kinderen Israëls. Waarschijnlijk, zoals reeds werd gezegd, onder de inwoners van Bethel.

Wat deze mensen zo aan de orde stelden was voluit een vraag van **doorgaande reformatie!**

God had immers metterdaad reformatie geschonken.

Hij was weergekeerd tot zijn zondig en schuldig volk. En daarop was „wederkeer” gevolgd. Een wederkeer van het volk tot het woord en de dienst des HEREN. O ja, met veel zonde en zwakheid. Maar er was toch wederkeer! En daardoor, juist daardoor, was als vanzelf de vraag gerezen hoe de door God geschonken reformatie moest doorwerken in heel het leven, hoe die moest geconcretiseerd worden speciaal in de dienst van God.

En toen en zo was de bovengenoemde vraag in de harten van velen opgekomen. Moeten

wij in de vijfde maand blijven wenen en ons van eten en drinken onthouden zoals wij reeds zovele jaren hebben gedaan? Moeten we blijven vasten — of moeten we nu gaan juichen, jubelen, feestvieren?

Velen zeiden toe: Schaf de vastendagen af! Anderen betoogden met klem: Handhaaf ze. En de verdedigers van het éne zowel als van het andere standpunt voerden argumenten aan voor hun opvatting. Ze waren zeer sterk. Beide fundeerden zich op woorden van God. En zo konden ze er maar niet uitkomen. Ze konden de goede oplossing maar niet vinden.

Daarom hadden ze — blijkbaar állen, de voorstanders zowel als de tegenstanders van de afschaffing der vastendagen — besloten gezanten naar Jeruzalem te zenden om de priesters en de profeten te raadplegen over deze zeer moeilijke vraag!

Ieder zal onmiddellijk toegeven: dat was een zeer wijs besluit!

Waar konden ze beter heengaan dan naar deze mannen? Ja, waar mochten ze anders naar toe gaan, dan naar deze knechten des HEREN, wier taak het immers was het woord Gods over alle levensding aan het volk Gods bekend te maken.

* * *

Zo komt dan het gezantschap naar de priesters en de profeten van Jeruzalem.

Vermoedelijk is het toegelaten in een vergadering van deze ambtsdragers van 's HEREN volk.

Misschien werd die vergadering wel in 't openbaar gehouden. In wat er volgt wordt tenminste heel het volk betrokken.

Hoe dat ook zij: de mannen, die de vraag over de vastendagen in Jeruzalem aanhangig moesten maken, hebben hun zaak aan de priesters en profeten voorgelegd.

Als dat geschied is ontwikkelt zich de gang van zaken evenwel totaal anders dan men terecht vermoeden kon.

Allereerst valt namelijk het volgende op.

Men zou verwachten, dat de vergadering van de officiële priesters en profeten, nadat haar de zaak was voorgelegd daarover zou gaan beraadslagen om ten slotte te komen tot het geven van een advies.

Maar dat gebeurt niet!

Op 's HEREN bevel treedt Zacharia op!

Dat wil zeggen: God passeert de officiële voorgangers van de kerk. Ze krijgen niet eens de kans hun mond open te doen! God zendt rechtstreeks zijn woord door zijn bijzondere profeet. — Het is altijd een dreigend ding als God bij het geven van een boodschap de officiële instanties van de kerk voorbij gaat!

Dit is het eerste wat ons bij het lezen van dit deel van Zacharia opvalt.

Maar daarbij komt nog wat.

Men zou verwachten, dat God, nu Hij zich over de in discussie zijnde vraag laat horen, het gezantschap zal aanspreken. De mannen daarvan hadden immers om een woord van God gevraagd. Maar dat gebeurt niet! Als Zacharia in de naam des HEREN gaat spreken verdwijnt dat gezantschap geheel en al uit het gezicht! Want de profeet richt zich dan tot het ganse volk! God heeft in verband met het vasten aan heel het volk wat te zeggen. En niet alleen aan het volk — ook aan de priesters! Die krijgen niet de gelegenheid over de zaak na te denken, en een oordeel daaromtrent te vormen en uit te spreken. Zij worden door God zonder meer onder de aangesprokenen gezet! Ze moeten niet spreken maar luisteren!

Zo komt het woord Gods door Zacharia tot het ganse volk.

En wat God dan zegt is verbijsterend, ja, verpletterend.

De profeet geeft in de naam des HEREN geen positieve uitspraak over het in geding zijnde „probleem” als zodanig!

Nee, hij stelt in de naam Gods aan Israël een vraag.

Ze luidt aldus: „Wanneer gij hebt gevestigd en geweeklaagd in de vijfde en in de zevende maand en dat nu zeventig jaren lang — hebt gij dan met dat vasten voor Mij gevestigd? En wanneer gij eet en wanneer gij drinkt, zijt gij het dan niet, die eet, en zijt gij het niet die drinkt?”

* * *

Als de mensen, die deze vraag hebben gehoord, haar ook hebben verstaan, dan moet het hun te moede zijn geweest of de grond hun onder de voeten wegzonk. Ze moeten dan hebben gesidderd van ontzetting.

Want de vraag van God is zo geformuleerd, dat het antwoord er al in zit.

Het luidt: Zeker ge hebt véél gevast en geklaagd. Misschien hebt ge wel geschreeuwd van verdriet en ellende — maar nooit, nooit hebt ge waarlijk voor Mij gevast! Nooit hebt ge geweeklaagd en gevast omdat ge mijn recht hadt gekrenkt, Mij op het hart hadt getrapt. Ge hebt niet werkelijk geklaagd over uw zonden tegen Mij, uw schuld bij Mij, uw afval van Mij. Welneen, uw vasten was een klagen en jammeren over de misère waarin ge u bevondt, over uw ellendig lot. Er zat in een haat tegen de mensen die u dat aanduiden. Vooral ook een wrok, dat u dat overkomen moest, en een medelijden met u zelf. Uw vasten was in de grond der zaak zelfdienst. Openbaring van een geraffineerde zelfhandhaving. Dat wil zeggen: in en door uw vasten zijt gij steeds van Mij weggevlucht, terwijl ge de schijn aannaamt, tot Mij te komen en voor Mij neer te knielen in boete en berouw. Gij hebt Mij nog nooit werkelijk gekend als de God tegen Wie ge gezondigd hadt. Heel uw vasten was in de grond van de zaak huichelarij. Misschien niet opzettelijk, misschien onwetend. Maar desondanks was het toch in feite huichelarij.

En wanneer ge nu eet en drinkt in grote vreugde, wanneer ge nu wilt feestvieren, gaat feestvieren om de bevrijding en de nieuwe staat en de nieuwe tempel, dan staat het daarmee in de grond der zaak precies zo als met het vasten! Want uw feestvieren, uw jubelen is geen openbaring van een gelovig verstaan en doorzien dat mijn genade over u kwam als een wonderbaarlijk, volkomen verbeurd geschenk. Welnen, ge zijt vrolijk, uitgelaten, ge jubelt en danst omdat uw ellende voorbij is, omdat die door u gehate en vervloekte ballingschap en vernedering tot het verleden behoort. Ge zijt blij, omdat gij, gij zelf, het weer goed hebt!

Uw droefheid in de ballingschap was geen droefheid „naar God”, maar „naar de wereld”.

En uw vreugde van vandaag is geen vreugde „naar God” maar „naar de wereld”.

* * *

Is dit niet verbijsterend en verpletterend!
En is in het licht van deze ontzettende

situatie waarin het volk verkeert niet heel die discussie en dat strijden over het al of niet vasten niet belachelijk, ja, goddeloos?

Het is alsof God de Israëlieten toedreunt: Wat moeten jullie vechten vóór of tégen vastendagen! Jullie zijn aan het echte vasten nog nooit toegekomen. En wat moeten jullie feestvieren? — Van het ware feestvieren voor Mij, om Mij, zijn jullie nog mijlenver af.

Wat God hier met de Israëlieten van na de ballingschap doet zou je zo kunnen tekenen: Er zijn twee partijen. Tussen hen is een kloof. Ze naderen elkaar over die brug en op de brug staan ze te redeneren, te betogen en te strijden. Maar dan, opeens, komt God. Met één slag vernietigt Hij de brug waar beide partijen op staan. En samen storten ze in de afgrond, die steeds onder hen gaapte. Want ten slotte leefden ze in dezelfde zonde. Ze hebben geen van beide de levende God geëend, maar alleen zichzelf gezocht!

Wie iets van dit woord verstaat huivert.

Wat is er onder christenen — ook onder ons — veel gestreden. Voor en tegen dit of dat. Om Gods wil! En we hebben elkaar gewond. We hebben gevochten over van alles en nog wat. Over de dingen van de politiek, de school, de krant en nog veel meer. En we hebben 't elkaar scherp gezegd.

Wat zou God over dit alles zeggen?

Wat wordt daarvan als we daarmee voor de levende God verschijnen?

Het is een kwestie van leven en dood zich ten opzichte hiervan aan meedogenloze zelfkritiek te onderwerpen, zichzelf te beproeven.

Als iemand dat niet doet, niet wil doen, dan is dat reeds een bewijs, dat hij onder het oordeel van God valt.

* * *

Maar als God dit heeft gezegd is Hij nog niet uitgesproken.

Hij gaat voort met de grote ontmaskering van zijn volk.

Hij gaat de wortel blootleggen van het kwaad dat Hij signaleerde.

En dan wordt het nog erger voor Israël.

Daarover D.V. volgende week.

C. V.

Het onaantastbare in ons¹⁾

Amici!

Toen ik Uw uitnodiging kreeg om op Uw feestelijke diës een woordje te zeggen, was het eerste waar ik aan dacht, dat het, juist op een feestvergadering als deze, passend zou zijn om met U even na te denken over het onaantastbare. Want het wil me voorkomen, dat we daar niet licht te veel over nadenken. Een gevaar is daarbij natuurlijk, dat we dit nadenken zelf nu voor iets onaantastbaars zouden gaan houden; en dat is een merkwaardig misverstand. In het christelijk leven is het onaantastbare er zonder enige twijfel; maar ons nadenken daarover is zwak: het bevat niet meer dan een klein beginsel van geloofsgehoorzaamheid, en het is met denkwonden bevlekt, die voor ons maar zelden zo duidelijk zijn dat we kans zien, ze te vermijden.

Het Evangelie van het Koninkrijk spreekt zo doorzichtig over dit onaantastbare, dat het effect niet kan uitblijven: Wie in de Zoon gelooft, hééft eeuwig leven, hier en nu al. Dit woord van de Heiland stelt ons voor geen enkele exegetische moeilijkheid, waardoor we zo licht in verwarring geraken en iets van de vaste gang in de wegen des Heren kwijt raken. Komt zulk een moeite op ons pad, dan dienen we die te aanvaarden. Maar niet in deze uitspraak van Johannes in Joh. 3:36 betreft, is zulk een moeilijkheid er niet. Het is het einde van het onderricht van Johannes de Doper aan zijn leerlingen; hij zegt dit als zijn taak al is afgelopen, omdat de door hem als heraut aangekondigde Messias al begonnen was met zijn publiek werk. Er ademt een grote rust uit deze woorden van de Doper. Zijn leerlingen konden niet goed vatten, hoe het verstaanbaar kon zijn dat Jezus óók doopte; d.w.z. ze konden de overgang van de Doop van Johannes naar de Doop van Christus niet meemaken. Dat was ook niet zo gemakkelijk: ze waren door Johannes gevormd, en nu zien ze dat een Ander het werk dat hun meester was opgedragen volvoert. Wij

kunnen zeggen, dat ze dan blijkbaar het onderwijs van Johannes niet helemaal hadden begrepen; dat is waar; maar Johannes schijnt het hun toch niet erg kwalijk genomen te hebben; hij onderricht hen met geduld; hij kan zich hun moeite goed indenken en leeft met hen mee. Maar hij wijst ook op het verkeerde in hun gestemdheid: zij wilden Johannes en de Doop van Johannes vasthouden als het eigenlijke en definitieve. Ze hebben hun leermeester overschat, zoals in onze tijd iemand er makkelijk toe komen kan een medemens, die ons de rijkdom van het Evangelie heeft laten zien, te overschatten; men heeft dan de indruk, dat die vriend of verwant, predikant of sectie-ouderling ons geestelijk heeft gered, en dan zijn we geniegd diens levensbeschouwing zonder critiek over te nemen. Dat is een gevaarlijke onderneming; want ten eerste is de visie van die vriend altijd gebrekkig; in de tweede plaats is het mogelijk dat hij zelf geestelijk achteruit gegaan is: het gebeurt niet zo zelden, dat iemand die in zijn jonge jaren een strijdbaar held was voor de Here, op rijper leeftijd bekoord wordt door de kansen om macht te verwerven, en, zoals koning Asa, ziek wordt aan zijn voeten en niet meer zo flink loopt als zijn Heiland van hem verwacht. In dat geval is zijn visie op het leven in bepaald opzicht fout geworden. En omdat hij dit zelf niet erkennen wil, wordt hij onbetrouwbaar. Hij is niet ongelovig geworden, maar hij heeft enigermate opgehouden van enkel genade te leven. Hij stelt vlees tot zijn arm, en wil dit niet erkennen.

Voor zulk een moeilijkheid heeft Johannes zijn leerlingen niet geplaatst. Pas later raakt Johannes zelf in geloofsbenauwdheid, en dan zijn zijn leerlingen zo ver gekomen, dat ze voor hem tot Jezus kunnen gaan om hulp, en zijn beklemmende vraag overbrengen: Zijt Gij Degeen Die komen zou, of moeten we op een ander wachten? Die kwellende vraag was er op dit moment nog niet voor Johannes. Alleen zal het hem hebben teleurgesteld, dat

zijn leerlingen zo weinig van zijn boodschap bleken verstaan te hebben. Hij wijst hen op het gevaar. Hij begint te zeggen, dat ze zich ten onrechte verbazen over het optreden van Jezus: Een mens kan geen ding aannemen, of het moet hem uit de hemel gegeven zijn. Johannes wist heel goed dat de door hem bediende Doop uit de hemel was, en zijn leerlingen wisten dat ook. Nú moesten ze gaan zien, dat het werk van Christus — Hij doopt en allen gaan tot Hem — even goed uit de hemel was. Ze hielden Hem toch niet voor een bedrieger? „Gij kunt zelf van mij getuigen dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niét”. Hij vergelijkt zich met de vriend van de bruidegom. „Hij moet wassen, ik moet minder worden”: Johannes spreekt hier over wat we wel noemen het heilshistorisch moment: het is nú de tijd van de Christus, de tijd van de heraut is voorbij; wie zich aan het werk van de heraut blijft vastklemmen, raakt heilshistorisch achterop, hij staat in een te-laet.

Met alle geduld wijst Johannes zijn leerlingen op de consequentie van hun opvatting. Er zijn maar twee mogelijkheden: het werk van Christus is uit de hemel, of het is uit de mensen — uit de aarde, zegt Johannes — en in dit laatste geval is het een verzinsel of een projectie. „Die uit den hemel komt is boven allen, hij getuigt van wat Hij gezien en gehoord heeft”, en het vreemde is dat niemand Zijn getuigenis aanneemt. Willen zij, leerlingen van de heraut, ook horen bij de menigte die afwijzend staat tegenover de Messias? Wie Zijn getuigenis wél aanvaardt, die heeft daardoor een zegel gedrukt op de betrouwbaarheid Gods. Dat is een ietwat verrassende uitdrukking: hij heeft bezegeld dat God waarachtig is. Kan een mens de betrouwbaarheid Gods bezegelen? Ja, dat is het onbegrijpelijke van het christelijk geloof dat als zodanig alle verstand te boven gaat. We komen hier in de onmiddellijke nabijheid van het onaantastbare, waarvan we blijkbaar en tot onze verbazing mogen zeggen, dat het in ons is.

„Want”, gaat Johannes verder, „dien God gezonden heeft spreekt de woorden Gods, want Hij heeft den Geest niet met mate”. Alle profeten, ook de grootste, Johannes de Doper, hadden een beperkte opdracht. Maar de Gezondene heeft een ongelimiteerde opdracht, straks zal hij vanuit de hemel de Geest van God uitstorten. Onderschat Hem niet! „De Vader heeft den Zoon lief en heeft Hem alles in handen gegeven”. We horen hier een voorspel op Jezus' eigen uitspraak „Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde”, Matth. 28:18. Daarna komen de woorden die ons direct spreken van het onaantastbare in ons: „Wie in den Zoon gelooft, heeft eeuwig leven”. Johannes voegt daar een waarschuwing aan toe, waarin hij melding maakt van het gevaar dat zijn leerlingen lopen: „Maar wie den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem”.

Jezus sluit in Zijn werk nauwkeurig aan bij de arbeid van Johannes de Doper. Juist zoals Johannes zeide Jezus in zijn prediking: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. En in Zijn gesprek met de Joden zegt Hij, Joh. 5:24 „Voorwaar Ik zeg u, wie Mijn woord hoort en Hem gelooft Die Mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel, want hij is uit de dood overgegaan in het leven”. Ook hier die eigenaardige term „eeuwig leven”, en met een nadruk die ons bijna verbijstert: die gelooft komt niet in het gericht. Zo kunnen we zeggen, dat het onaantastbare in ons het geloof in Christus is; en dat is dermate onaantastbaar, dat wie gelooft voortbestaat buiten het gericht Gods om, nu en na zijn sterven. Daarop volgt de verzekering, dat de doden zullen horen naar de stem van de Zoon van God. Ze zijn dus inderdaad doden. Jezus vergt van ons dat we dit zullen geloven: dat de gestorvenen dode mensen zijn en dat ze naar de stem van de Zoon van God zullen horen, „en die haar horen zullen leven”. Onwillekeurig denken we aan Jezus' woord tot Martha: „Wie in Mij gelooft zal leven, zal leven ook als hij gestorven is”, Joh. 11:25; hier zegt Jezus dat dode mensen levende mensen zijn, het een is even waar als het ander. Zó onaantastbaar is het onaantastbare in ons, dat we daaromtrent zelfs hebben te geloven — en zo bezegelen dat God waarachtig is — dat die dode mensen levende mensen zijn. „Ieder die in Mij gelooft zal in

eeuwigheid niet sterven" en daarop zegt Jezus: „Geloof ge dat?" Het onderwerp van gesprek is de gestorven Lazarus; zijn lijk verkeerde al in ontbinding. Martha had gezegd dat hij ten laatste zou opstaan, maar daarop geeft de Heiland een correctie. De opstanding van het vlees is niet tot de dag van het eindgericht beperkt, de krachten van de toekomstige eeuw doordringen onze tijd zo intensief, dat we nu al het nauwe verband tussen eeuwig leven en opstanding van het vlees te belijden hebben.

Dit onderwijs doorlicht onze ervaring. Daarom moeten we met dit licht onze ervaring belichten, dan zal blijken dat het onaantastbare in ons inderdaad onaantastbaar is en dat we op die manier een zegel drukken op de betrouwbaarheid Gods. Die ervaring is ons allen wel bekend. In onze tijd is kanker een volksgevaar, en in bijna elke familie weet men van verwanten die aan kanker zijn gestorven. In die gevallen waar de ziekte uitzaaiend blijkt, weet de patiënt zelf, soms meer dan een jaar te voren, dat hij of zij hieraan sterven zal. Er is een gif in de menselijkheid waarvan men in geneeskundige zin weinig weet, men kan ons alleen vertellen dat er een soort rommelige roofofbouw plaats heeft ten koste van het menszijn als vleeszijn. Wie dit zelf ervaart, verkeert in een wondervreemde situatie; we weten allemaal wel iets van de ik-ben-ziek-situatie, maar de lijdzaam aan kanker weet dit heel grondig. Hij weet dat zijn menselijkheid onverbiddeel wordt afgebroken. We moeten wel aannemen dat dit iets te maken heeft met een gericht Gods, dat zich openbaart in onze menselijke gebrokenheid. Bij de begrafenis van een nog tamelijk jonge vrouw zei degeen die de plechtigheid leidde: ze wist het laatste jaar heel goed dat er een onverbiddeel gif in in haar huisde en werkte, en ze heeft nu en dan iets gezegd over het onaantastbare in haar: haar geloof in Christus.

Is nu dat onaantastbare wel zo onaantastbaar? Tast een dodelijke ziekte ons niet heel grondig aan in ons menszijn? Sommigen sterven bewusteloos, anderen in grote benauwdheid, en lang niet elk christelijk sterfbed is ook een stichtelijk sterfbed. Men moet niet vragen, zei een wijs man eens, hoe iemand gestorven is, men kan beter vragen hoe hij geleefd heeft.

Als we vragen: „is dat onaantastbare wel zo onaantastbaar?" — vergeten we makkelijk, dat er onderscheid bestaat tussen onze ervaring en haar interpretatie. Empiristisch te werk gaande, gaan we denken dat onze ervaring haar eigen interpretatie is. Dan is de situatie deze, dat we onder de indruk komen van de demonische suggesties die altijd in onze ellende present zijn, vermoedelijk omdat God in Zijn gerichtsoefening het rijk van de boze als instrument gebruikt. De boze werkt altijd met suggesties, en wel met leugenachtige suggesties. Zeggen we, dat de feiten dan toch maar zo zijn, dan verliezen we uit het oog dat we de feiten alleen juist beoordelen onder de juiste belichting, die van Gods Woord. Niet voor niets spreekt de Heiland van gelóven! Wie in de Zoon gelóóft heeft eeuwig leven. Als we menen dat onze ervaring haar eigen interpretatie is, geloven we ook iets, nl. dat de empirie haar eigen betekenis in zich bevat. Dat geloof echter brengt geen leven, maar dood. We denken weer aan het onderricht van Johannes de Doper: Die God gezonden heeft, spreekt de woorden Gods; en wie Zijn getuigenis aanvaardt, drukt door zijn geloof het zegel op de waarachtigheid Gods. Die grijpt naar het eeuwige leven, die vindt het onaantastbare heel dichtbij.

(Wordt vervolgd)

K. J. Popma.

1) Rede uitgesproken op de „Dies" van de Geref. Studentenvereniging „Hendrik de Cock" op 14 oktober 1960.

De Christelijke Gereformeerden en wij

IV

Merkwaardig zijn de reacties, die ik kreeg op mijn voorgaande artikelen. Enkelen waren er blij mee en betuigden hun hartelijke instemming. Zij zitten blijkbaar met dezelfde vraag als ik, namelijk: hoe het mogelijk is dat christenen van één en dezelfde Belijdenis maar gescheiden naast elkaar kunnen voortleven. Zij achten dit voor God niet te verantwoorden.

Een ander was zeer sceptisch gestemd. Hij schreef: „De zaak zit zo vast. De organisaties zijn zo geconsolideerd...". Ik kan daar zeer wel inkomen. Maar daarom mogen we er nog geen vrede mee hebben. Dat mag niet dunkt mij, omdat de HERE er geen vrede mee heeft. Dat is wat kras gezegd, maar het is mijn overtuiging. Paulus schrijft in II Cor. 5:9: „Daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende hetzij uitwonende om Hem welbehagelijk te zijn". Zou iemand durven beweren, dat wij de HERE behagen als wij weigeren in één gemeenschap te leven met broeders en zusters, die het leven en de zaligheid buiten zichzelf in Jezus Christus zoeken? Ik durf het niet. Vooral niet als ik bedenkt, dat wij allen moeten staan voor de rechterstoel van Christus, waar we zullen wegdragen wat wij gedaan hebben, hetzij goed hetzij kwaad. Ik acht het een kwaad, als wij greppels graven tussen broeders in de HERE; en ik acht het een goed, als wij greppels dichten, om zo te komen tot éénheid.

Het bleek mij, dat er één plaats althans is, waar men na verschillende vergaderingen en samsprekingen tot de volgende conclusie kwam: „Er is een zeer grote mate van overeenstemming en de verschillen die er zijn mogen geen reden zijn voor het gescheiden voortleven". Het is te hopen, dat men op veel plaatsen tot deze conclusie komt. Het spreekt vanzelf, dat plaatselijk de toestanden en verhoudingen zeer verschillend zijn. Hier en daar zal men wel zo uit elkaar gegroeid zijn, dat van vereniging voorlopig wel geen sprake zal kunnen zijn. Maar als we zullen wachten totdat alle gemeenten en alle leden van alle gemeenten tot vereniging bereid zijn dan zullen we moeten wachten tot het einde der dagen. Zullen we dan wel begeren samen te

leven op een nieuwe aarde? Ik kan mij moeilijk voorstellen, dat iemand dat niet zou begeren. Maar zullen we er dan op deze aarde maar niet mee beginnen?

Er was ook een stem, die uiting gaf aan bezorgdheid over de Christelijke Gereformeerde prediking. Vermoedelijk zullen er ook wel Christelijke Gereformeerden zijn, die bang zijn voor de Vrijgemaakte prediking. Ik weet niet of we wel spreken kunnen van de Chr. Geref. prediking. Ik betwijfel ook of we wel kunnen spreken van de Vrijgemaakte prediking. Er zal aan beide kanten onderling weer veel verscheidenheid zijn. Bij ons is die er tenminste wel, als ik mag geloven wat hoorders van vele preken mij vertellen. Ik zelf hoor zelden een ander preken en lees ook weinig preken, zodat ik mij van een oordeel onthoud. Maar dat is van te voren wel te zeggen, dat er grote verscheidenheid zal zijn. Het is maar de vraag of het onderscheid zo groot is, dat het onmogelijk is om naar elkanders prediking te luisteren. Voorlopig neem ik dat niet aan.

Het zal wel waar zijn dat beide groepen iets eigens en iets eigenaardigs hebben. Ik ben eigenlijk een beetje bang voor dat „eigene" en „eigenaardige". Waarin bestaat dat eigenlijk? Een kerkelijke gemeenschap kan iets eigens hebben, omdat het de gedachten van een grote leider of voorganger heeft ingedronken. Ook kan een bepaalde opleiding een eigen stempel op de opgeleide predikanten zetten en via deze predikanten krijgt dan een hele gemeenschap een eigenaardige plooi of ligging of hoe men dat noemen wil. Zo zou er wel meer te noemen zijn. Maar het komt mij voor, dat in dat eigene een groot gevaar schuilt. Dit gevaar, dat men dit eigene tot schibbolet verheft. En dat men Christenen, die dat „eigene" niet hebben, met scheve ogen aanziet. En dat men alleen verenigen wil, wanneer de anderen dat eigene erkennen als van de hoogste waarde en zich dat ook eigen willen maken.

Ik zou niet weten wat wij Vrijgemaakten voor eigens hebben, dat ons zou verhinderen met de Chr. Geref. te verenigen. Natuurlijk hebben wij wat eigens en eigenaardigs. Wij hebben andere invloeden ondergaan dan de Christelijke Gereformeerden, als ik mij niet

vergis. Wij hebben een andere geschiedenis achter ons dan zij. Met gevolg, dat wij over allerlei zaken anders denken en spreken en preken. Maar dat is toch geen reden voor ons om op ons zelf te blijven staan en dat is toch voor hen geen reden om in eigen „huis" te willen blijven? We zullen van elkander moeten leren en naar elkaar toegroeien. Maar daar komt niets van terecht zolang we gescheiden optrekken. Dan groeien we allicht steeds verder uit elkaar.

Ik heb eens nagelezen, wat prof. van Genderen in de Encyclopedie van Kok heeft geschreven over de Christelijke Gereformeerde Kerken. Een gedeelte daarvan schrijf ik hier over: „Door onverzwakte handhaving van de Geref. belijdenis willen de Chr. Geref. in de lijn blijven van de kerk der Afscheiding voor 1892 en van de kerk der Reformatie in Nederland. Sterk wordt ook geaccentueerd, dat het aankomt op het beleven van hetgeen geloofd en beleden wordt. Zoals blijkt uit een belangrijk rapport, aanvaard door de synode van 1937, zijn de Chr. Geref. afkerig van een idealistische verbondsleer. Zij stellen het genadeverbond niet onder beheersing van de uitverkiezing, maar gaan uit van het verbond, zoals het opgericht is met de gelovigen en hun kinderen. Met de beloften en eisen van de God des verbonds moet de bondeling, die immers een zondaar is, persoonlijk werkzaam worden om te komen tot waarachtige beleving van het genadeverbond. De schenking in de belofte en de deelachtigmaking door de H. Geest, de genadige toezegging Gods en de gelovige toeëigening van 's mensen zijde zijn van elkaar onderscheiden en op elkaar betrokken. De kerken staan op een verbondsleer, die schriftuurlijk is en met de confessie in overeenstemming, en vrezende voor eenzijdigheden. Hiermee houdt verband, dat in de prediking gerekend wordt met de werkelijkheid in de gemeente en dat het geven van geestelijke leiding noodzakelijk wordt geacht. De persoonlijke verhouding tot God wordt centraal gesteld. Het gaat om ware beleving, oprecht geloof en echt christelijk leven".

Hier zullen we een poging hebben om het eigene van de Christelijke Gereformeerde kerken aan te duiden. Ik weet niet of alle Chr. Geref. broeders het hiermee eens zijn en nog minder of dit alles door allen zo „beleefd" wordt. Maar ik weet wel, dat ik geen bezwaar heb om met broeders samen te leven, die op deze manier uiting geven aan hun „eigenaardigheid". Natuurlijk zou over verschillende uitdrukkingen te praten zijn. Wij zullen wel andere accenten leggen dan zij. Maar dat is geen reden om gescheiden naast elkaar voort te leven. Ik zou wel eens een christenmens willen zien, die zou beweren dat het niet aankomt op het „beleven van hetgeen geloofd en beleden wordt". Of die zou beweren, dat het niet aankomt op „een verbondsleer, die schriftuurlijk is en met de confessie in overeenstemming" is. Wie zou in de prediking geen rekening willen houden met de werkelijkheid in de gemeente en wie zou geen geestelijke leiding noodzakelijk achten? En dat het gaat om ware beleving, oprecht geloof en echt christelijk leven, wie zou dat willen bestrijden?

In hetzelfde artikel in de Encyclopedie vond ik ook deze uitdrukking: „Een belangrijk besluit nam de synode van 1947, toen zij, „de verdeeldheid betreurend en doordrongen van de roeping der Chr. Geref. t.a.v. de kerken die dezelfde belijdenis willen handhaven, deputaten benoemde voor contact met de Geref. belijders". Daar staat, dat de Chr. Geref. de verdeeldheid betreuren. Daar hebben ze dus verdriet van. Nu staan er op kerkelijke papieren wel eens uitdrukkingen, die met een korreltje zout moeten worden genomen. Ik hoop, dat dit hier niet het geval is. En dat men werkelijk treurt om de verdeeldheid. In de eerste plaats om verdeeldheid van broeders, die dezelfde belijdenis hebben en willen handhaven. Ik vrees wel eens, dat die treurigheid niet zo erg diep zit. Bij hen niet en bij ons niet. Ik kijk waarlijk niet naar één kant. Er zijn bij hen en bij ons broeders en zusters, die helemaal niet zo erg naar vereniging verlangen. Ze zien duizend en één bezwaren. Zij mogen de „ligging" van de andere kant niet. Ze hebben bezwaar tegen de prediking van de anderen. Zij menen, dat de anderen „ziek" zijn. Er zijn Chr. Geref. die ons „krank" vinden en er zijn Vrijgemaakten; die zo denken over de Chr.

Gereformeerden. Ik hoop, dat het getal van deze broeders aan beide kanten niet groot is. Ik zou dezulken willen vragen: Is in uw eigen kring alles zo gezond als een vis? Mankeert er aan de prediking hier en daar niet heel veel? En hoe staat het met het leven? Is dat aan beide kanten „om over naar huis te schrijven”? Zijn er in beide kerken geen spanningen, waarvoor men zich te schamen heeft? En hoe staat het met de werfkracht aan beide zijden? Maar zo zo, dunkt mij.

Het komt mij voor, dat wij ons moeten schamen. Voor God en mensen. Dat wij na zoveel jaren van samenspreking zo weinig vorderen. En dat er plaatselijk over het algemeen zo weinig toenadering wordt gevonden. Daarover is geen blijdschap in de hemel. Of zou iemand denken, dat dit wel het geval is? Er is blijdschap in de hemel als broeders van 't zelfde huis in liefde samenwonen. Maar die kan er moeilijk zijn als broeders weigeren in één huis samen te leven. Zouden wij niet treuren om de breuk van Sion?

Ik lees in II Cor. 6: „Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen. Want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de Tempel des levenden Gods”. We kunnen niet echt samenleven met ongelovigen. Er kan geen echte gemeenschap zijn tussen gerechtigheid en ongerechtigheid. Licht en duisternis kunnen elkaar niet verdragen en Christus en Belial zijn vuur en water. En van de afgoden moeten we ons verre houden. Maar ik lees nergens dat gelovigen geen juk met mekaar mogen aantrekken. En ik lees ook nergens, dat groepen van gelovigen met verschil van inzicht en van traditie en van ligging maar gescheiden moeten optrekken.

Mogelijk denkt iemand: wat is de schrijver

van die artikelen een idealist. Wat kent hij de werkelijkheid weinig. Mogelijk denkt iemand: dat riekt alles naar de studeerkamer en heeft weinig te maken met het werkelijke leven.

Laat men denken wat men wil, een idealist in de gewone zin van het woord ben ik niet. Ik meen wel een beetje van de werkelijkheid te kennen. Wij zijn allen met mekaar maar ellendige mensen, door de zonde geplaagd en bestreden. Wij brengen al te samen maar een bitter klein beetje terecht van ons leven. Ook van ons kerkelijk leven. Als ik de zaken ongelovig bekijk dan zeg ik: Mensen houdt maar op met samenspreken en zoekt maar geen toenadering. Er komt toch niets van terecht. Maar ik geloof een beetje in de almachtige kracht van Gods genade. En ik geloof in Jezus Christus de Here, die Eigenaar is van Zijn volk. En ik geloof, dat wij het leven en de zaligheid buiten ons zelf in Hem alleen moeten zoeken. En ik geloof, dat wij Hem verdriet aandoen, door gescheiden te houden wat Hij bij elkaar wil hebben. Daarom schrijf ik over deze zaken. Daarom wil ik onrust wekken bij ons en bij de Christelijke Gereformeerden. En wat ootmoed aan beide kanten.

Want dat is nodig bij beide „groepen”. veroetmoediging voor God. Hoogmoed verdeelt. Ootmoed verenigt. Hoe kleiner we van ons zelf denken hoe meer we het heil in Christus zoeken. En hoe dichter wij bij Hem leven hoe dichter we ook bij elkander zullen komen. Dan zullen we allen wel iets eigens houden. Maar dan zullen wij er niet in roemen. En dan zullen wij dat eigene niet aan anderen opdringen, noch hen er aan binden. Dan zullen wij de anderen uitnemender achten dan ons zelf. Dan zullen wij van elkander willen leren. En gezamenlijk onze hals buigen onder het juk van Christus, onze Here. En samen uitzien naar de komst van Hem, die als de enige Herder heel zijn kudde zal verenigen op een nieuwe aarde.

H. J. Jager.

De Kerk die het volk ten zegen is ¹⁾

II

Onze vierde stelling, die we de vorige keer reeds bij de aantekeningen lieten afdrukken, luidt: „In onze kringen moet geconstateerd worden een verduistering van het zicht op het grondpatroon van de nieuwtestamentische kerk, zulks in verband met de roeping der kerk om waarlijk kerk te zijn. Deze verduistering is o.m. gevolg van zekere onder ons gebruikelijke denkschema's met betrekking tot het leven van de gemeente.”

In deze stelling staat, dat er naar onze mening reden is om ernstig te twifelen of dit grondpatroon van de kerk onder ons wel zo zichtbaar wordt als zou behoren. Deze twijfel onzerzijds wordt uitgedrukt in de woorden die spreken van een „constateren van een verduisteren van het zicht op dit grondpatroon”.

Wanneer ik spreek over „constateren” van een verduistering op het zicht van dit grondpatroon dan laat ik de prediking in onze kerken buiten beschouwing. Ik doe dit bewust en opzettelijk. En vermeld dit opzettelijk. Waarom? Omdat ik over de prediking in onze kerken in het algemeen geen oordeel heb. Ik hoor zo goed als nooit een preek en lees de onder ons in druk komende preken niet.

Ik spreek over „constateren” op grond van wat men doorlopend in onze pers kan lezen. De verduistering van het zicht op het grondpatroon van de nieuwtestamentische kerk is o.a. te zien in de publieke wijvingen en twisterijen, die al jaren dominerend zijn geweest in onze vrijgemaakte pers. Die wijvingen en twisten zijn geïntegreerd in het leven van onze kerken. Is over één punt rust dan begint het meteen over een ander punt. Is het over dat andere punt uit dan komt terstond een volgend punt. Ik ontken niet dat achter die wijvingen en twisten veel liefde verborgen zit voor de kerk en voor de zaak des Heren, maar ik ben tevens van

mening, dat deze liefde zich op andere wijze zou moeten uiten dan ze doet. In deze twisten en polemiek heerst niet dat wat het krachtigste argument was in de scherpe polemiek die de gemeente te Jerusalem zonder ophouden te voeren had en voerde. Het feit dat Hij, die gekruisigd is om onze zonden, leeft. ²⁾ Weer zeg ik niet dat dit argument verdwenen is, maar wel dat het onze polemieken, beter onze twisten en wijvingen, niet beheerst. Dat het niet domineert. Domineerde het, dan zouden de echt christelijke polemiek en apologetiek niet verdwijnen, maar wel onze twisten en wijvingen. Dan zou er vertrouwen zijn in elkaar en geen verdachtmaking van elkaar. Ik bedoel met „elkaar” onze broeders en zusters, die leden zijn van één van onze vrijgemaakte kerken. We hebben voor dit krachtigste argument in de strijd van de kerk weinig oog, naar het schijnt. Wij zien weinig dat niet alleen te Jerusalem, maar ook in onze twintigste eeuw het in de kerk daarom in de eerste plaats gaat. Ik wil geen enkel dogmatisch strijdpunt uit vorige eeuwen naar de achtergrond dringen. De kerkhistorie met haar strijd is uitermate leerzaam. Maar feit is, dat in onze eeuw, niet minder dan in de vorige eeuw bij de opstanding en bij het werkelijk leven en bestaan van onze Heiland de Rubicon ligt tussen de Christusgelovigen en de ongelovigen.

Als één van de oorzaken van de eindeloze twisten en wijvingen onder ons, twisten en wijvingen waarin ongeveer niets merkbaar wordt van een manifestatie van onze Here en Heiland, Die er is vandaag. Die leeft, noem ik zekere onder ons gebruikelijke denkschema's met betrekking tot het leven der gemeente. ³⁾

In de eerste plaats wijs ik naar het onder ons zeer bekende punt van de zogenaamde onderstelde wedergeboorte. We hebben het dogma van de onderstelde wedergeboorte van het zaad des verbonds met den aankleef van dien met betrekking tot een constructie van het genadeverbond als opgericht met de uitverkorenen alleen, afgewezen. We hebben deze constructie afgewezen als boven de

Schrift uitgaande. Die afwijzing was naar onze mening schriftuurlijk. En het is voluit schriftuurlijk om te blijven bij de beoefteprediking.

Tengevolge van het feit dat tijdens en na de kerkelijke vrijmaking over dit punt veel geschreven en gesproken is, is er onder ons een schematisch denken en werken met deze dingen ontstaan, dat op zijn beurt onvruchtbaar is voor het leven der gemeente. Ik bedoel met de uitdrukking „schematisch” denken en werken, dat in onze kringen tegenover het éne schema het andere schema wordt gesteld. Dat is gevaarlijk. We hebben geen schema's te preken, maar het evangelie. Ook geen goede schema's, maar het levende en eeuwig blijvende Woord. Dat Woord in z'n volheid is in geen enkel dogmatisch schema te vatten.

Van schema's kan de gemeente niet leven. Een oud maar treffend beeld is het beeld van de tafel en van het brood om de geestelijke maaltijd en het geestelijk voedsel voor ogen te stellen. Christus Zelf gebruikt dit beeld herhaaldelijk.

Nu aan onze tafels worden we niet gevoed met formules uit de voedingsleer. Hoe nuttig die formules over vitaminen- en calorieverhoudingen zijn, aan tafel hebben we wat anders nodig. Daar moeten we het voedsel zelf hebben. En al zouden de vitaminen en de calorieverhoudingen in ons brood enz. erbarmelijk slecht zijn, toch is dat brood, dat naar de maatstaven van de voedingsleer slecht brood is, honderd keer beter voeding dan de prima en „volmaakte” formules, wanneer je die op je bord zou krijgen. De gemeente wordt niet gevoed met formules over de verhouding van de bondelingen in het genadeverbond. Het schema: geen verkiezingspeculatie maar belofteprediking moge als schema uitnemend zijn, het is, omdat het een denkschema is, volmaakt ontoereikend als geestelijk voedsel.

In onze pers kan men in verslagen, redevoeringen en toespraken, dit schema, aangewend in z'n armoede als geestelijk voedsel, vaak zien. We denken aan tirades als deze, die onder ons in persverslagen in de mode zijn. „O, wat is de wereld arm (dat is waar!) en wat zijn wij rijk! Kinderen des verbonds leeft uit die rijkdom!” Al wat hier gezegd wordt is waar. Net zo waar als een juiste formule uit de voedingsleer waar is. Maar wat doet zo'n schema? Doet het bij de hoorders wel wat? Het zou wel eens kunnen zijn dat de aangesproken kinderen des verbonds helemaal geen voorstelling hebben van de hier bedoelde rijkdom. Dat zij geen kijk hebben op de „schatten” en „weldaden” van Christus. In het woord der Schriften wordt nimmer op deze wijze de armoede van de wereld blootgelegd. Als dat gebeurt, en het gebeurt onnoemelijk vaak, dan wordt juist óók onze eigen armoede blootgelegd. Dat is nodig. Dat brengt uit de theoretische instelling, uit de redeneerinstelling tot de werkelijkheid waar we zelf deel van uitmaken. We zijn toch „van nature” zo blind voor de Here, zo vervreemd van Hem en dus van de werkelijke situatie waarin we ons bevinden, onze verlorenheid, dat we daarover voortdurend door de HEERE geleerd, onderricht moeten worden. Pas als eigen armoede wordt gezien, kunnen zondaars begerig worden naar de rijkdom, die wij in Christus hebben. En pas dan wordt het verbond onzerzijds telkens vernieuwd. De heilige Schrift spreekt in de werkelijke situatie waarin we ons bevinden ons aan. Zo is ook de schriftuurlijke greep van vraag en antwoord 2 van de Heidelbergse Catechismus niet een theoretische beschouwing omtrent de situatie, maar een spreken in de situatie, waarin we ons bevinden als daar gezegd wordt, dat er drie dingen gekend moeten worden om in de christelijke troost zalig te leven en te sterven.

De HEERE spreekt in de Schriften vlak bij de realiteit van ons leven in deze door de zonde onpeilbaar diep bedorven wereld. Met schema's, ook met de allerbeste, staat men naast het leven of stelt men zich in de theoretische denkhouding tegenover de werkelijkheid. ⁴⁾

Waarom ons er niet op toegelegd de Schrift fris en duidelijk na te spreken?

Waarom niet in de leer bij Dordtse Leeregels, bijvoorbeeld Cap. V, 1 en V, 2? ⁵⁾

Een ander schema dat ik noem is dat van het heilshistorische bij het lezen van historische stoffen. Een uitnemend schema om de eenheid van het spreken Gods in de historie,

de eenheid van de openbaring goed vast te houden bij het lezen en bestuderen van de Schrift. Een echt schriftuurlijk werkschema, een onwaardeerbaar hulpmiddel tegen oppervlakkige „exemplarische” en „moralistische” prediking, waardoor schriftwoorden uit hun samenhang worden losgemaakt en van hun zin worden beroofd.

Maar als de prediking zou opgaan in een theoretische uiteenzetting van schriftgedeelten met behulp van dit schema, dan geldt hier mutatis mutandis precies hetzelfde wat ik boven opmerkte over het hanteren van een schema over de belofte-prediking anti-verkiezingspeculaties. Het schema kan prachtige diensten doen in de „keuken” waar gewerkt wordt om het Schriftwoord te verstaan, maar beklagenswaardig is de gemeente, die het werkschema zou voorgezeten krijgen als geestelijk voedsel, als het brood dat genuttigd moet worden. Het brood des levens is het niet.

* * *

Ik beperk me even tot het noemen van deze beide denkschema's en merk op, dat, naar het mij voorkomt tengevolge van het werken met deze denk- en werkschema's als of deze schema's het Brood des levens zelf zijn, er weinig kennis en begrip omtrent eigen armoede onder ons valt op te merken. Eigen armoede waarover de Here Jezus in de bergrede zo ontdekkend heeft gesproken en waarover de Dordtse Leerregels zo uitnemend handelen.

Met dat laatste hangt weer samen dat, naar het mij voorkomt, een ongegrond en ongezond perfectionisme met betrekking tot de kerk onder ons is ontstaan. Dat laatste kon niet uitblijven wanneer men met formules werkt als „wij zijn rijk” zonder dat men dat doet op schriftuurlijke wijze zoals het in vraag en antwoord 2 van de Catechismus geschiedt. Dit ongezond perfectionisme is te zien onder ons in een tekort aan het „den ander uitnemender achten dan zichzelf”. Dit laatste tekort heeft zelfs een stempel gezet op onze onderlinge omgangsvormen en manieren in de twistingen en wrijvingen in de pers.

Voorts is het te zien in een gebrek aan blijdschap. Niet in een gebrek aan blijdschap in het algemeen, maar in een gebrek aan christelijke blijdschap in de Here, over de prediking van de Christus, ook al wordt Hij „met een bijoormerk” gepredikt. (Philipp. 1 : 18).

* * *

Terloops verwijs ik nog naar de invloed van een ander schema onder ons, het aan Kuyper ontleende denkschema over de kerk en wel dat waarin de kerk als instituut werd gesteld naast de kerk als organisme. Waar anders komt het vandaan dat zoveel broeders wild zijn als het gaat om organisaties op te richten teneinde daardoor van Christus te getuigen? Is de prediking daarvoor niet voldoende? En het levend staan van de gemeente in de wereld? Is het bestaan van de kerk niet genoegzaam om overal — ook in staten en raden — „zout” en „licht” te zijn?

Men versta mij hier niet mis. Ik geloof dat wij ons uit velerlei goed motief telkens hebben te organiseren teneinde iets te bereiken met verenigde inspanning wat we alleen nimmer zullen kunnen bereiken. Ik geloof ook dat we teneinde het koninkrijk Gods te doen vorderen ons te verenigen hebben bijvoorbeeld in verenigingen voor bijbelonderzoek en voor bijbelverbreiding en voor de bestudering van allerlei vraagstukken. Enz. Maar het maakt wel verschil of ik dat doe met in mijn hoofd de gedachte: wij zijn de kerk als „organisme”. Ik antwoord tegen zulke gedachten: laten we het schriftuurlijk grondpatroon van de nieuw-testamentische kerk maar goed voor ogen houden. Daar naar moeten wij ons reformeren.

(Slot volgt)

J. Meester.

1) Tweede deel van de toespraak, gehouden in de ledenvergadering van de Gereformeerde Persvereniging „Opbouw”, op zaterdag 18 juni 1960, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

2) Zie wat we daarover in het vorig stuk geschreven hebben.

3) Ten overvloede misschien wil ik hier aantekenen, dat ik mij niet vlei met de gedachte, dat ik hiermee de diepste oorzaak van het genoemde verschijnsel heb aangewezen.

4) Denkschema's zijn ook bij het dogmatisch

en kerkelijk werk natuurlijk onmisbaar. Maar we moeten ons, wanneer wij bezig zijn er mee te werken, wel rekenschap geven van het feit, dat we in ons denkwerk in een theoretische denkhouding ons zelf plaatsen tegenover de werkelijkheid, of anders gezegd, dat we de werkelijkheid waar we zelf een deel van zijn, in de theoretische denkhouding uiteenstellen. Dus uiteenleggen wat één werkelijkheid is. Zijn we ons dat niet bewust, geven we ons geen rekenschap van dat wat we bezig zijn te doen, dan komt de „naïeve” houding van het theoretisch uiteen stellen van de werkelijkheid aanzien voor de werkelijkheid zelve.

5) Die God naar zijn voornemen tot de gemeenschap van zijn Zoon... roept, en door de H. Geest wederbaart, die verlost Hij wel van de heerschappij en slavernij der zonde, doch Hij verlost hen in dit leven niet ganselijk van het vlees en het lichaam der zonde. V, 1 en V, 2. Hieruit spruiten de dagelijkse zonden der zwakte enz. Hetwelk hun (de gelovigen, J.M.) gestadige oorzaak geeft zich voor God te verootmoedigen, hun toevlucht tot de gekruisigde Christus te nemen, het vlees hoe langer hoe meer door de Geest des gebeds en heilige oefeningen der Godvruchtigheid te doden, en naar het eindperk der volmaaktheid te zuchten, totdat zij van dit lichaam des doods ontbonden zijnde, met het Lam Gods in de hemelen zullen regeren.

BOEKBESPREKING

Wilhelm Holzapfel:

„Die duisternis voorstellen als licht en licht als duisternis”.

Uitgave T. Wever te Franeker.

De schrijver van het boek, welks titel boven is aangegeven, is een Duits predikant, die 11 jaar in Russische krijgsgevangenschap doorbracht.

Deze lange gevangenschap stelde hem in staat op bijzondere wijze studie te maken van de leer en praktijk van het bolsjewisme. Zijn grote kennis van de communistische literatuur, zijn langdurig verblijf in Rusland, zijn contacten met Russische burgers en communistische partijleden, stelden hem in staat ons een boek te schenken, dat het anti-christelijk karakter van het bolsjewisme beschrijft op een wijze, die even klemmend als ontstellend is.

Er zijn naïeve mensen die menen dat het Russische bolsjewisme een binnenlandse gelegenheid van de communistische landen is. Veelal speelt hun dan de oud-hollandse wijsheid van: „strenge heren regeren niet lang”, door het hoofd, en koesteren zij de geruststellende verwachting, dat aan deze dictatuur van het proletariaat vandaag of morgen wel een einde zal komen. Het „democratische” Westen moet maar flink propaganda maken door middel van de radiozender „Vrij Europa”.

Er zijn mensen, die de Russische leiders ernstig nemen, als die vandaag beweren dat vreedzaam naast elkaar bestaan van communisten en niet-communisten mogelijk is.

Ja, er zijn zelfs christenen, die menen, dat het communisme niet per se anti-christelijk behoeft te zijn en als het dat vandaag de dag toch is, dat dan de oorzaak gezocht moet worden in historische en nationale factoren.

Al deze naïevelingen moeten het boek van Ds Holzapfel lezen en herlezen. Maar niet alleen zij; ook de mensen die realistisch zijn kunnen uit Holzapfels boek nog veel leren.

Is het niet zo, dat wij maar 'n beetje medelijdend glimlachen als wij bij herhaling lezen van de Russische rechtspleging, waar de verdachten al bij voorbaat alles bekennen wat hun ten laste wordt gelegd of wat hun mogelijk nog zal worden ten laste gelegd? Denken wij dan niet aan „hersenspoeling” of zo iets? Of ergeren wij ons misschien aan 'n systeem, dat van vrije burgers kruipende slaven maakt?

Welnu: het boek van Ds Holzapfel toont duidelijk en overtuigend aan, dat wij met onze medelijdende glimlach, met ons denken aan hersenspoeling en met onze ergernis bewijzen, van het eigenlijke, van het „wezen” van het bolsjewisme nog niets begrepen hebben.

De „westerse” mens, die ondanks de ontstellende ontkerstening, toch nog denkt in het kader van humaniteit, die sterke historische bindingen heeft aan het afgezworen christendom, kan het wezen van het communisme nooit in zijn diepte doorgronden.

Die moderne, humane en democratische,

westerse mens heeft niets, dat met het wezen van het communisme vergelijkbaar is.

Dat houvast van juiste en enig bruikbare vergelijking heeft alleen de Schriftgelovige Christen, die zich in geloof en dan ook restloos kan overgeven aan zijn Hemelse Vader. „Zien- de op het gebod, blind voor de toekomst”.

Enkel en alleen dit totaal christen-zijn, is vergelijkbaar met het even totaal communist-zijn.

Een halve christen is geen christen, dat is de boodschap van de trouwe kerk. Een halve communist is geen communist, dat is de boodschap van de communistische partij.

De gelovige christen staat in de „waarheid”, en in anti-thetische zin staat de communist in zijn communistische „waarheid”.

Even restloos als de gelovige christen zich overgeeft aan de leiding en het bestuur van zijn Vader in de Hemel, even restloos geeft de communist zich over aan de leiding en het bestuur van de partij.

Het bolsjewisme is niet anti-religieus in humanistische zin, het is anti-christelijk in de volle, zwaar geladen betekenis der Schrift.

Wie dit ziet, en het is de grote waarde van Holzapfels boek, dat hij dit benadrukt, glimlacht niet bij het lezen van de vlotte bekentenissen en denkt ook niet aan hersenspoeling.

Daar staat een communist voor zijn rechters. Het feit, dat hij door en namens de „partij” gearresteerd is, bewijst voor hem voldoende, dat hij tegen de partij gezondigd heeft. Misschien onbewust of ongewild, maar toch gezondigd.

Het „geloof in de partij” is zo concreet mogelijk vergelijkbaar met het geloof van de christen in zijn God.

Het is nodig, dat wij dat zien en dat wij dat duidelijk zien.

Niet alleen en niet in de eerste plaats, omdat wij dan kunnen doordringen tot het wezen van 't communisme en ons veel duidelijk wordt, dat nu misschien ons nog onbegrijpelijk voorkomt.

Wij moeten dat duidelijk zien, opdat wij wakker en waakzaam blijven.

Het communisme is een anti-christelijke macht. Een macht, sterker en overtuigender dan het ontkerstende humanisme van de westerse wereld.

Zij is totaal en kan alleen bestreden worden door een even totaal christendom.

Hoewel er zeer veel boeiende en sprekende citaten uit Ds Holzapfels boek overgenomen zouden kunnen worden, doen wij het in deze recensie niet.

Wij raden ieder aan dit beklemmende, maar in veel opzichten boeiende boek te kopen en te lezen.

Of wij tegen dit boek dan in 't geheel geen bedenkingen hebben?

Zeker, maar zij betreffen niet de eigenlijke inhoud van het boek.

De schrijver geeft op de laatste pagina's zijn antwoord op de critiek, die zijn boek heeft opgewekt. Of het boek daardoor aan actualiteit heeft gewonnen, zoals de uitgever op de flap doet uitkomen, betwijfelen wij.

Wat ons, ondanks de grote waardering, pijnlijk getroffen heeft is het feit, dat de schrijver, zelf Duits officier in de laatste oorlog, al heel weinig oog blijkt te hebben voor het bijkans even beslist anti-christelijk karakter van het Duitse Nationaal-socialisme. En zijn verdediging tegen de critiek van onboetvaardigheid is, op z'n zachtst uitgedrukt, beneden redelijk peil.

Het boek, dat 225 pagina's telt, is, zoals wij dat van uitgever Wever gewoon zijn, keurig uitgevoerd.

Jac. Wijnands.

PERSSCHOUW

De wereld vlak bij ons

In het Contact-orgaan van de afdeling Amsterdam van de Prot. Chr. Onderwijzersvereniging ontdekten we een verslag van een rede van Ds Veldhuizen, de bekende predikant in donker Rotterdam. Het is de moeite waard — en meer dan dat — daarvan kennis te nemen. Hier is het:

Spreker begon met de situatie van vandaag — zoals hij die ziet — te tekenen. Hij vroeg zich af, of we nog wel van „kerkelijk leven” — van meelevens met of in de gemeente mogen spreken, als we nog slechts kunnen wijzen — (althans in de grote stad) op een getal van 3—5% gedoopte kinderen? Als het aantal jongeren, dat komt tot het afleggen van geloofsbelijdenis tot een fractie

van het aantal is gedaald, dat in 1910 tot deze „daad” overging?

Rotterdam-Crooswijk telt nog 550 lidmaten van de Hervormde Kerk, welke u bijna uitsluitend in de leeftijdsgroepen van 45 tot 65 jaar zult vinden. Wat blijft op deze wijze over van de Gemeente des Heren, als we het geestelijk contact met de jongeren zo zijn kwijt geraakt?

En als de situatie zo ligt, moeten we ons wel afvragen: „Hebben we niet volkomen gefaald in het doorgeven van de Bijbelse boodschap?”

Daarna zocht spreker de oorzaken van de huidige situatie, waarin wij ons bevinden.

Hij zag drie mogelijkheden.

1. De Heer onttekelt zich.

Als de inwoners van Gadara (Matth. 8) Hem vragen: „Ga a.u.b. weg!”, dan vertrekt Hij.

Heeft Nederland — „de meest gedoopte natie” — dit verzoek misschien herhaald?

2. Er zijn factoren, die grotendeels **buiten onszelf** te zoeken zijn. De huidige invloeden van de grote stad op het kind zijn enorm. De **chaotische toestand** van de samenleving, zoals die in de steden wordt gevonden is verbijsterend. In dit chaotisch problem doet de elitewijk beslist niet onder voor de volksbuurt.

Bedenk, dat er gezinnen zijn, waar de kinderen vier of vijf moeders zijn, „verwerken” krijgen. In weinig gezinnen wordt nog **rust** gevonden. Vroeger bleef alles nog verankerd in **het gezin**. De gezinnen in 1910 droegen alle eenzelfde levenspatroon. Er heerste **orde** en **binding**. Allen gingen nog op eenzelfde tijd aan tafel.

En **beginsel!** Waar wordt nog uit een beginsel geleefd?

‘t Is alles chaotisch.

Waarschijnlijk toont geen enkele buurt nog het kenmerk van een **samenleving**. Volkshuisvesting hanteert een geheel nieuwe selectie-methode, die de chaos in de samenleving beslist nog verergert.

Een wijk is een conglomeratie van vreemdelingen geworden. Hier moet de oorzaak van de verlatenheid, van de chaos gezocht worden.

In alle beroepen dringt de specialisatie naar voren. We hebben geen contact meer met elkaar — we hebben ook geen voorstelling meer van de medemens en zijn werk.

Ieder leeft op eigen eilandje. We zoeken elkaar niet meer op. Kerk en school zoeken hun taak in deze chaos en ze dreigen er in om te komen.

We staan in onze taak voor enorme barrières.

3. Helaas moeten we ook wijzen op factoren, welke heenwijzen naar **onze schuld**.

Heeft de Kerk niet in vele opzichten gefaald? We denken dan aan de **vele kerken** met hun richtingen en modaliteiten.

Waar vinden we goede samenwerking? Ze ontbreekt maar al te vaak. We vervolgen elkaar — maken elkander af. Enorme krachten worden aan dit „gedoe” gespenderd, vaak ten aanzouwe van de massa.

‘t Sociale vraagstuk is door de kerken te laat gezien. En heeft de Kerk ook nu nog wellicht te weinig oog voor cultuur en sport? Is het werk van onze jeugdzorg niet mislukt?

De vraag rijst: Heeft huisbezoek onder al deze omstandigheden nog enige zin? Sorteert het nog effect?

Is er nog een mogelijkheid tot een werkelijke „**ontmoeting**”? Kans op een **levende gemeenschap**? Is een dienen van de naaste nog mogelijk? Een „ontmoeting” met een kind uit een klas van vijftig is alleen mogelijk, als we al het andere in de steek laten.

Gelukkig hij, die weet, dat **ook nu nog** — en dat in onze omstandigheden — voor God alle dingen mogelijk zijn. Immers — ook al zou de Heer op ons verzoek weggegaan zijn — Hij kan terug komen!

Naar aanleiding van gestelde vragen merkte spreker op, dat de „Wijkgedachte” inderdaad nieuwe wegen zoekt. Hier hangt veel af van de mannen, die de „Staf” vormen. We moeten dit als experiment dus nog afwachten.

De school-psychische dienst heeft niet bewezen, dat ze ons uit deze ontstellende moeilijkheden kan redden.

Jeugdzorg kan sociaal maatschappelijk wellicht geslaagd genoemd worden.

Maar aan de arbeid van de leiders (leidsters) in het maatschappelijk werk van de kinderbescherming kan spreker onmogelijk veel waarde hechten. Slechts weinigen kunnen deze taak aan. **Eenvoudige christelijke „toewending”** tot de jongeren is voorwaarde bij het zoeken van nieuwe wegen. Het diploma Kinderbescherming A geeft daarvoor geen enkele waarborg, terwijl hogere bevoegdheden weinig voorkomen.

De weergave is ongemerkt langer geworden, dan we ons hadden voorgenomen. Een voordeel is, dat u nu beter in staat bent te oordelen of we deze avond te somber zijn voorgelicht.

Er werd lang nagepraat! Met veel begrip voor elkaar. We geven dit gesprek in de vorm van opmerkingen en vragen hieronder weer en wachten graag van onze lezers reacties af ten aanzien van dit onderwerp. De redactie is bereid daar plaats voor in te ruimen.

.... ‘t Was wel een klaaglied. Ik vond het erg pessimistisch. (Klaagl. 2 : 19).

.... **Toch niet:** Ik werk in het hartje van Amsterdam en was ernstig van plan dit werk op te geven en naar elders te solliciteren. Nu

voel ik mijn verantwoordelijkheid weer. Ik blijf!

... Neen, beslist niet pessimistisch! Deze man heeft ons een realiteit geschilderd. Die realiteit was wel somber. Dat kon niet anders. Maar hij **zoekt** een nieuwe oplossing voor dit ingewikkelde vraagstuk.

... Hij wijst veel acties af, die hun doel gemist hebben. Maar hij vraagt ook eenvoudige christelijke toewending tot de jeugd, die in nood verkeert.

... Is de afkeer van kerk en christendom zo groot? Is de belangstelling wel zo nihil?

... Komen we op ons huisbezoek nog wel aan een geestelijk gesprek toe?

... Toch wel! En waarschijnlijk eerder en beter in de volkswijk dan in de elite-wijk.

... Er zijn voorbeelden van, dat zelfs in de werkplaats wel een degelijk geestelijk gesprek plaats heeft als na-bespreking van een hoorspel of een televisie-onderwerp.

... Er zijn nog bepaalde geestelijke onderwerpen, die de belangstelling wel opwekken.

... Ja, maar dat is vaak zo kort van duur, ze zijn direkt weer uit het gezichtsveld.

... Vormen we als kollega's niet te weinig een gemeenschap? Vaak zijn we prettig samen geweest, maar de onderwerpen waren min of meer zakelijk. We vormen hoogstens een goed team voor samenwerking.

... Wat we moeten doen is:

Voortgaan met zaaien — dat is onze taak en roeping — in kerk, school en gezin. Ook in de chaos van onze tijd.

Zoek de „gemeenschap” — de „ontmoeting” ook door uw huisbezoek. Strooi niet bij handen vol. Eén enkel zaadje kan ook tot wasdom komen. En voor die wasdom zorgt een Ander.

Men zal het niet in alles eens zijn met het gezegde.

Maar één ding is nodig — dat we oog en hart krijgen voor de verbijsterende geestelijke ellende vlak naast onze deur.

En dat we met de diepste ernst er steeds aan zullen denken dat Christus van zijn volk zegt — ‘t is een belofte en eis — **Gij zijt het licht der wereld!**

Zijn we dat — in feite?

De kerken in Korea

Ook in onze kerken is veel geofferd voor de kerken in Korea, die finantiëel gedupeerd werden tengevolge van hun uittreden uit de Wereldraad. Het zal daarom velen interesseren hoe het er met deze kerken voorstaat. De Heer Warnaar, secretaris van de I.C.C.C. bezocht de koreaanse kerken en gaf over de situatie daarvan in de Rotterdammer het volgende verslag. De Heer Warnaar woonde de conferentie van de Raad van Chr. Kerken voor het Verre Oosten bij en hield op 33 plaatsen 45 lezingen, die door meer dan 30.000 Koreanen werden bijgewoond. Hier is het verslag:

Korea werd 36 jaar lang door de Japanners bezet gehouden en nauwelijks was het land bevrijd of een nieuwe ellende brak uit toen de communisten uit het noorden het land binnenvielen.

Deze omstandigheden hebben hun invloed gehad op het godsdienstig en kerkelijk leven. De Japanners waren de wereldoorlog ingegaan in het geloof dat hun god hen riep om de wereld te regeren. Zij eisten ook in de bezette landen dat de volkeren zich voor hun goden zouden buigen.

Tal van Koreanen hebben dit geweigerd. Sommige Amerikaanse zendingsorganisaties en Koreaanse kerkelijke leiders kozen de lijn van de minste weerstand. Ze verklaarden dat het buigen voor de Japanse altaren een politieke zaak was, die niets met de godsdienst had te maken. Maar vele Koreanen zagen dit anders. Zij zagen in die buiging een vorm van aanbidding en gingen voor hun weigering de gevangenis in of werden gedood.

Afscheidingen

Na de wapenstilstand eiste de classis Poesan van de Presbyteriaanse Kerk dat zekere tuchtmaatregelen genomen zouden worden tegen de kerkelijke leiders die zich aan shintoïsme hadden schuldig gemaakt. De synode weigerde dit toen en het gevolg was dat de classis Poesan zich van de kerk afscheidde. Theologisch bleef de Presbyteriaanse Kerk evenwel rechtzinnig en dit leidde tot een tweede afscheiding in de omgeving van Seoul van een groep die grotere theologische vrijheid wenste.

Zo bleef de „grote” Presbyteriaanse Kerk achter met ongeveer 550.000 leden. De grote zendingsorganisaties in Amerika wisten dat de Koreanen rechtzinnige christenen waren en zorgden er daarom in het algemeen voor rechtzinnige zendingen naar dit land te zenden. Bij de oprichting van de Wereldraad sloot deze grote kerk zich daarbij aan. Men had behoefte aan gemeenschap. De basis „Jezus Christus, God en Zaligmaker” scheen alleszins aanvaardbaar.

Toen de afgevaardigden van deze kerk echter in 1954 de Assemblee van de Wereldraad in

Evanston bijwoonden, ontdekten zij dat in de Wereldraad ook figuren gevonden werden, die die basisformule heel anders opvatten. Zij schrokken ook van de communisten en communistenvrienden, die zij aantroffen onder de afgevaardigden van de kerken van achter het IJzeren Gordijn. Daardoor ontstond de onrust in de grote Presbyteriaanse Kerk van Korea, die verleden jaar tot een uitbarsting kwam.

Debatten

Een voorstel om zich uit de Wereldraad terug te trekken leidde in de generale synode tot zulke heftige debatten dat de zitting door de voorzitter werd geschorst. Enkele Koreaanse broeders nodigden dr McIntire uit om voorlichting te geven. Deze organiseerde met drie andere Amerikanen een sprekers-tournee door Korea. In alle voornaamste steden werden vergaderingen gehouden, waarvoor grote belangstelling was en toen de generale synode in november opnieuw bijeenkwam besloot deze met algemene stemmen uit de Wereldraad te treden....

Er waren echter ook Koreanen, die het hiermede niet eens waren. En de grote Amerikaanse Presbyteriaanse Kerken, die zending dreven in Korea, organiseerden een tegenactie. De bekende dr Bell, de schoonvader van Billy Graham ging naar Korea, en een tegen-synode kwam bijeen. Men besloot zelfs voorlopig geen deel uit te zullen maken van de Wereldraad, ten einde deze „steen des aanstoots” weg te nemen en ten slotte werden er berichten de wereld ingestuurd dat de breuk was geheeld, dat de Koreaanse kerk weer één was en dat er slechts een klein splintergroepje „die-hards” was overgebleven dat niet tot verzoening bereid was.

Dit laatste is beslist onjuist. De „conservatieve” groep (ik zal de strijdende partijen nu maar de „oecumenische” en de „conservatieve” groep noemen) meent dat het niet meedoen met de Wereldraad van de „oecumenische” groep slechts een tactische manoeuvre is en dat men, zodra men de zaak weer bij elkaar heeft, weer doelbewust zal koersen in de richting van de Wereldraad. En er zijn heel veel christenen in Korea, die dit beslist niet willen. Ze staan veel te scherp tegenover modernisme in de religie en communisme in de politiek om samenwerking met dergelijke figuren in een bepaalde organisatie te kunnen aanvaarden.

Hoe sterk beide partijen precies zijn is op dit ogenblik nog moeilijk te zeggen. De onverkwikkelijke strijd duurt voort. Ik heb de indruk dat het aantal aanhangers van beide groepen schommelt. Er zijn natuurlijk tal van figuren, die vastbesloten zijn. Maar er zijn ook anderen. De positie van de Koreaanse Kerken is ook uiterst moeilijk. Dit land is, door wat het geleden heeft, zozeer verarmd. Men heeft steun, veel steun nodig. En waar zal men deze krijgen?

De beschuldiging is verleden jaar geuit dat Carl McIntire de Koreaanse Kerk heeft willen kopen met zijn Amerikaanse dollars. Deze beschuldiging is absoluut onjuist en voor wie even nadenkt is ze ook wel een beetje dwaas. Men heeft mij ook van Koreaanse zijde verzekerd dat McIntire verleden jaar, toen hij hier sprak, niets beloofd heeft. Pas nadat de Koreaanse kerk zich uit de Wereldraad had teruggetrokken, heeft hij zijn oproep geplaatst voor een „kerstgave” van \$100.000 voor de Koreanen, waaraan geen verplichtingen zouden zijn verbonden. Ook nu is aan deze kerken niets beloofd. Ze zullen op hun synode, die op 22 september samenkomt, zelf moeten beslissen of ze zich willen aansluiten bij de I.C.C.C. of niet. De Koreaanse leiders zijn trouwens zelf verstandig genoeg om te begrijpen dat, als men zich in deze dingen door financiële overwegingen wil laten leiden, men beter bij de Wereldraad kan blijven. Daar zou de zoveel kleinere I.C.C.C. toch nooit tegen op kunnen bieden, zelfs als men dat zou willen.

Consolidatie

De I.C.C.C. heeft in Korea ongetwijfeld vele warme vrienden. Maar nogmaals: of de komende synode tot aansluiting bij de I.C.C.C. zal besluiten, moet worden afgewacht. Er is waarschijnlijk wel een meerderheid, die dat voor zichzelf zou wensen. Maar één broeder drukte zijn gevoelens aldus uit: De kerkscheuring van verleden jaar was noodzakelijk, ik ben daar nog dankbaar voor. Maar laat ons nu, op dit ogenblik, geen nieuwe kerkscheuring riskeren om deze zaak. Onze kerken hebben wat tijd nodig om op adem te komen en haar positie te consolideren.

Colijn, getuigend christen

In „Trouw” van 1 oktober schreef Drs G. Puchinger het eerste van een reeks artikelen over Colijn. Puttend uit tot nog toe onbekende bronnen weet Puchinger zeer veel belangwekkends over Colijn's jeugd te vertellen. Bizonder trof ons wat hij omtrent Colijn's bekering en diens optreden als christen-militair in een a-religieuze milieu vertelde.

Puchinger schreef eerst over Colijn's religieuze crisis, zijn twijfel en ongelooft. Deze werden abrupt overwonnen door een rotsvast geloof in Jezus Christus. In een brief van Colijn aan een neef en nicht van hem,

gedateerd 23 februari 1893 schreef Colijn daarover. Hier volgt het desbetreffende fragment uit Puchinger's artikel.

„Gij kendet mij vroeger; gij weet ook nog wel hoe vaak wij met elkaar gesproken hebben over de hoogere belangen dan onze aardse, over de belangen onzer ziel. Ik herinner mij thans nog weer zoo levendig die uren waarin gij aan mij gearbeid hebt, mij gewezen hebt op het heil mijner ziel. Arie, thans waardeer ik dit eerst zooals het behoort, zooals ik dit vroeger had behooren te doen. Steeds sloeg ik alles in den wind en verhardde mij in mijn ongelof tot het God behaagde mijne oogen te openen en mij het gewicht mijner schuld tegenover Hem te doen gevoelen. Ook daardoor werd weer Zijn woord waarheid „Eer gij riept antwoordde Ik”. Ook mij heeft Hij willen bevrijden uit de macht des duivels en willen brengen tot de kennis van Hem en de heerlijkheid, die in Hem is.

Een bange strijd heb ik doorstaan al was het kort. Het was de vorige week onder een gebed van Vader dat God mij in de ziel greep en Vrijdag daaraan volgende mocht ik getuigen dat God ook mij in genade had aangenomen en dat Jezus ook mijn Zaligmaker was. Een krachtig geloof werd mijn deel, een onwankelbaar vertrouwen in de waarheid van Zijn woord”.

Deze ommekeer heeft mede zijn verhouding definitief bepaald tot haar, die hij gevraagd had zijn vrouw te willen worden. In die zelfde brief kon hij melden: „Daarbij heeft Hij mij kennelijk willen voeren tot een vrouw die den Heere vreest en die mij ten steun zal zijn. Ik bedoel Lena Groenenberg. Reeds lang hielden we van elkaar, doch zij kon niet met mij trouwen ter wille van mijn ongelof en toch kon of wilde zij mij niet afwijzen. Zij kreeg kracht om te bidden, dat God mij bekeeren mocht, indien het Zijn weg was dat we vereenigd werden. Zoo was zij het middel in 's Heeren hand om mij tot Hem te brengen”.

Karakter en milieu doen hun invloed gelden op de praktijk van het geloofsleven; dat was ook bij de jonge Colijn het geval.

Tegenover het sterk dogmatisch getinte karakter van de Afscheidenen van 1834 heeft hij altijd wat gereserveerd gestaan, evenals tegenover overmatige geleerdheid. Maar nadat hij het vaderlijk geloof uit eigen overtuiging, en dus niet uit overgeleverde traditie, omhelsd had, kon hij niet nalaten, voor dit geloof uit te komen, en anderen daartoe op te wekken.

Hij onderkende op dit punt de tijd waarin hij leefde, waarin het christendom in de militaire kringen nauwelijks meer beleden werd.

Dat laatste bewoog hem juist tot strijdbaar getuigen: het was hem soms moeilijk, maar hij gevoelde het tevens als een noodzakelijkheid! **Colijn was een apostolair ingesteld, militant christen**, vanaf de dag dat hij bekeerd was, en is dat zijn leven lang gebleven.

Op 23 mei 1893 schreef hij aan zijn verloofde over de strijd die hij hiertoe in eigen militaire kring had te voeren:

„We zaten van middag met 8 heeren aan tafel. Zoo onwillekeurig kwam het gesprek over den godsdienst. Ik sta hier zoo alleen. Ik moet alleen den strijd voeren tegen velen. Van middag bracht ik een der heeren zoo in 't nauw, dat hij veel vroeger dan gewoonlijk van tafel wegging. We hadden het over de zonde. „Door Adam is de zonde in de wereld gekomen, door Christus zijn wij met God verzoend”. Mijnheer M., waar ik je laatst van sprak, is zoo beschroomd om te getuigen. Dat is zoo jammer. Ik vind het een genot te mogen strijden voor mijnen Heiland. Toch is de strijd zoo alleen, zeer afmattend. Ik heb met allen te redeneren. Was het met één, dan zou ik hem wel klein krijgen. Maar er zijn er zoo velen. Een dokter, een paar advocaten enz.; het zijn geen botterikken ook, waar ik het mee aan den stok krijg... Maar nu komt het beste van alles nog. Na het dessert durfde ik vrijmoediger danken hoewel ik ook nu kort was. Ik geloof dat dit goed is. In het midden der wereld behoeft het gebed geen half uur te duren. Na afloop van het diner echter kwam een heer, die ook aan onze tafel eet, naar mij toe en sprak mij aan. Het was de ontvanger van Harderwijk, iemand van 30 jaar. Hij betuigde Christ. Gereformeerd te zijn. Gaarne had hij steeds willen bidden, maar niet gedurfd. Hij bad altijd thuis, vóór hij naar het hotel ging, en dankte eveneens thuis. Nu verklaarde hij echter ook voortaan aan tafel te willen bidden en danken. Mijn optreden had hem moed gegeven... Al weer een, die zich Zijnen Schepper voortaan niet schamen zal. Geve God mij kracht om de Banier van den Koning der eere hoog te houden”.

Over Colijn's gaan naar Indië en zijn geloofsovertuiging schreef Puchinger het volgende:

Zijn drang om naar Indië te gaan, die hij met zo talloos velen in die dagen deelde, ging niet buiten zijn religie, buiten zijn bekering om. Ook hierin wist hij zich gesteund door zijn jonge vrouw, met wie hij vooraf heel veel over zijn vertrek naar Indië gesproken heeft. In zijn brieven bemoedigde hij haar, die misschien liever in Nederland gebleven was, en al schrijvende

ook zich zelf. Zo toen hij aan zijn verloofde schreef:

„En waartoe dit alles dienen moet? Waarom wij nu juist daarheen moeten? Dat weten WIJ niet. Dat weet HIJ alleen. En Hij heeft daarmee ook een doel. En nu onze plicht om blijmoedig het bevel des Heeren op te volgen: „Gaat heen naar het land, dat Ik U wijzen zal”. Welnu, ik voor mij geef mij aan den Heere over en ga zingend en juichend het aangewezen pad langs. Ik weet, wat mij op dat pad ook overkomen moge, dat aan het eind Christus staat en dat ik eeuwig bij Hem zijn zal. Voor den een is de weg naar het Hemelsch Vaderland recht. Voor ons leidt zij met bochten en kronkelingen daarheen. Wij nemen Indië in onze reis op. Wat doet het er toe? Menschelijkerwijze gesproken is over 60 jaar die reis afgelopen. Wat beteekent dat bij de eeuwigheid? Welgemoed ga ik dan ook henen, wetende dat het Gods wil is. Wat ons nu overkomen zal daarginds weten wij niet. Slechts één ding kunnen wij vrij zeker zeggen: Strijd zal ons deel zijn. En vooral nu, wanneer ik daaraan denk vervult het mij met dankbaarheid wanneer ik hoor, dat mijn Vrouwtje ook geestelijk leeft. Zie, dat zal MIJ steunen”.

Het is goed dat wij Colijn ook van deze zijde leren kennen.

We weten het, dit geloof is altijd het geheim van zijn kracht geweest.

En met dit geloof staat of valt hij als christen-staatsman.

C. V.

VAN HIER EN GINDS

Bijbels en Letland

Voor het eerst sedert de tweede wereldoorlog is in de Letlandse Sowjetrepubliek toestemming verleend tot het drukken van bijbelteksten. In een opiaag van vijftienhonderd exemplaren is een nieuwe Letlandse vertaling van het Nieuwe Testament en van de Psalmen verschenen.

Een fabrieks-kerk

Op Sumatra is een christelijke gemeente in nieuwe gedaante ontstaan. In een textielbedrijf te Medan heeft zeventig procent van de personeelsleden, die lid waren van de Evangelische Batakkerk, zich tot een fabrieksgemeente aangesloten. De directie heeft voor de gemeente een eigen predikant beroepen.

Opheffing synodaal-geref. kerk

In de pers circuleerde het volgende bericht: De classis Zwolle van de geref. kerken heeft besloten de kerk van Zalk en Veecaten op te heffen nu door vertrek van enkele gemeenteleden deze door de vrijmaking gedecimeerde kerk maar een zeer gering aantal zielen meer telde. Deze kerk die 8 dec. 1835 werd geïnstituëerd behoorde tot een van de oudste gemeenten van het kerkverband. De eerste predikant die haar diende, wijlen ds W. W. Smitt, was predikant van Zalk in combinatie met de kerk van Zwolle van 1841 tot aan zijn dood op 42-jarige leeftijd in 1846. Bekende figuren zijn er onder de zestien predikanten die de kerk van Zalk hebben gediend. Veertien van hen zijn daarvan reeds overleden. Daaronder waren ds A. G. de Waal, die er intrede deed in zijn tiende gemeente na o.m. predikant te zijn geweest in Amsterdam en Utrecht, ds S. Oudkerk die tal van jaren een zeer bekend predikant is geweest in Kraingen en prof. dr S. O. Los, later hoogleraar te Potchefstroom.

De gemeenteleden van Zalk die nog over zijn zullen nu voortaan behoren tot de zuiderwijk van de kerk van Kampen. In haar bloeitijd telde de geref. kerk van Zalk meer dan 300 zielen. Het overgrote deel is destijds met de vrijmaking meegegaan. De vrijgemaakte kerk van Zalk telt thans 297 zielen.

Kerkbouw-actie der Synodaal-Gereformeerde kerken

In het voorjaar van 1961 zal een begin worden gemaakt met een gereformeerde kerkbouw-actie, die zeven miljoen gulden moet opbrengen. Ieder gemeentelid zal worden gevraagd om één procent van zijn jaarinkomen te geven voor deze actie van de Stichting Steun Kerkbouw.

Wanneer ieder op deze wijze meewerkt kan het gevraagde miljoenenbedrag nog belangrijk overschreden worden. De actie zal vier maanden duren, van maart tot juni 1961. Men kan zijn bijdrage ook over deze vier maanden verdelen. Huis aan huis zullen alle leden der gereformeerde kerken worden bezocht, waarbij het geld geïnd zal worden. Met nadruk heeft de S.S.K. verzekerd dat het geofferde geld uitsluitend voor kerkbouw zal worden aangewend en nergens anders voor.

De Grote Sprong-actie, die vorig jaar in de gereformeerde kerken voor kerkbouw werd gehouden, was alleen bedoeld als een bijzondere collecte. De prachtige resultaten van de hervormde kerkbouwactie hebben de gereformeerden aangespoord om ook een grote actie te be-

ginnen ten einde de zaak van de kerkbouw voor de eerstkomende jaren veilig te stellen.

Kinderbijbel in het Spaans

Te Buenos Aires (Argentinië) heeft zich een „comité kinderbijbel” gevormd, dat zich ten doel stelt te komen tot de uitgave van een kinderbijbel in het Spaans, in het bijzonder voor de bevolking van Argentinië. Als basis wordt genomen het Groot Vertelboek voor de Bijbelse geschiedenis van Anne de Vries. Begonnen wordt met de vertaling van het Oude Testament.

Bij het zendingscentrum te Baarn, dat optreedt als vertegenwoordiger van het Argentijnse comité zijn al verscheiden giften voor dit doel binnengekomen tot een totaal-bedrag van f 8450.—. Er is een bedrag nodig van ongeveer f 23.000.—.

KERKNIEUWS

Afscheid. Dr J. Verkade van Voorburg nam met een preek over Hebr. 13 : 30, 21 afscheid van de Geref. Kerk aldaar.

Bevestigd te Groningen: J. Verkade van Voorburg. Ds D. van Dijk die de bevestiging verrichtte had tot tekst voor zijn preek gekozen Jes. 40 : 1—11.

Overgang. In de pers circuleerde het volgende bericht:

De Chr. Ger. Kerk te Emmercompasuum heeft het kerkverband verbroken en is overgegaan naar de Geref. Kerken (vrijg.), zo meldt De Wekker. De gemeente die bestaat uit 168 zielen, werd geïnstituëerd in sept. 1894. Zij heeft slechts één predikant gehad, nl. ds A. Hilbers, die deze gemeente diende van 30 mei 1943 tot 29 juli 1945. Thans is de kans groter dat de gemeente in het bezit komt van een eigen predikant, daar in de Geref. Kerken (vrijg.) reeds een aantal beroepbare kandidaten uitzien naar een beroep.

Bovenvermelde overgang zal vermoedelijk niet vreemd zijn aan het feit dat, volgens de synode der Chr. Ger. Kerken gehouden in 1959, in 36 plaatsen besprekingen zijn gevoerd tussen de kerkeraden van bovengenoemde kerkformaties.

Kandidaten. De volgende kandidaten zijn beroepbaar in de Geref. Kerken:

J. Douma, Scheepswerfstraat 13, Stadskanaal. A. Kamer, Bergweg 251a, Rotterdam.
G. van Keulen, Kanaaldijk 28, Heerde.
D. Noort, Dubbele Buurt 1, Rotterdam.
P. Deddens, Spookkade 7, Kampen.

Adressen: Toronto, Bethel Can. Ref. Church: J. Ferkranus, 58 Moore Park Ave, Willowdale, Ont. Canada.

VERSCHENEN:

„GEEF REKENSCHAP”

Afscheidsrede na 47-jarige ambtsbediening, door Ds D. VAN DIJK.

Fraai uitgegeven. Op omslag contouren Noorderkerk. Losse foto van Ds D. van Dijk. Prijs f 1,90.

Bestel bij voorkeur bij Uw eigen boekhandelaar of bij de Uitgever:

Gereformeerde Uitgeverij —

Drukkerij „BARENDRECHT” - Barendrecht
Girorekening 216828

Abonnementen s.v.p. bij vooruitbetaling door storting op giroreken. 233117 t.n.v. Drukkerij Steenberg, Zeist, met vermelding voor „Opbouw”.

Abonnementsprijs: f 5.- p. halfj. - f 10.- p. j.

Studenten abonnement f 6.- per jaar.

Losse nummers 25 cent. Buitenland: f 6.25 per halfjaar - f 12.50 per jaar.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 2452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukwerk

Regelprijs 20 cent per m.M.

Bij contract reductie.

ADVERTENTIE-TARIEF:

FAMILIEBERICHTEN:

Regelprijs 15 cent per m.M.